

ZÁZNAMOVÝ FORMULÁŘ**Informace o žákovi**

Jméno	
Pohlaví	Ženské _____ mužské _____
Škola	
Ročník	
Třídní učitel/ka	

Datum hodnocení	den _____ měsíc _____ rok _____
Datum narození	den _____ měsíc _____ rok _____
Věk při hodnocení	
Žák je při hodnocení srovnáván se spolužáky v	☐ běžném vzdělávacím programu ☐ speciálním vzdělávacím programem

Informace o respondentovi

Jméno a email:	
Jméno:	
Jméno:	
Koordinátor SFA	

vztah ke žákovi:	
vztah ke žákovi	
vztah ke žákovi:	

Informace o žákovi

Jazyky, kterými žák hovoří: _____		
Hlavní prostředky komunikace: (pokud je používán více než jeden prostředek, očísľujte je podle frekvence: 1=nejčastější, 2, 3, atd.)		
	Receptivní	Expresivní
verbální	☐	☐
psané/obrázkové	☐	☐
znakové/prstová abeceda	☐	☐
gesta/pohyb těla	☐	☐
kommunikační tabule	☐	☐
počítač/elektronické	☐	☐

Hlavní prostředky pohybu: (pokud je používán více než jeden prostředek, očísľujte je podle frekvence: 1=nejčastější, 2, 3, atd.)
☐ chodí sám ☐ invalidní vozík (manuální) ☐ invalidní vozík (elektrický) ☐ berle, hůl, chodítka

Hlavní metoda psaní: (pokud je používán více než jeden prostředek, očísľujte je podle frekvence: 1=nejčastější, 2, 3, atd.)
☐ píše rukou ☐ diktát ☐ počítač ☐ Braillovo písmo ☐ jiný (upřesněte): _____

Hlavní prostředek dopravy do/ze školy:
☐ běžný školní autobusem ☐ auto ☐ upravené vozidlo ☐ chůze ☐ jiný (upřesněte): _____

Informace o žákovi – pokračování

Podmínky, jež mohou ovlivnit výkon žáka (zaškrtněte, co platí, a stručně popište)

- Mentální postižení _____
- Specifické poruchy učení _____
- Poškození řeči nebo jazyka _____
 - Omezení receptivní komunikace _____
 - Omezení expresivní komunikace _____
- Autismus _____
- Emoční porucha n. závažné poruchy chování _____
- Poruchy pozornosti (ADD, ADHD) _____
- Poškození zraku _____
- Poškození sluchu _____
- Hluchota _____
- Hluchoslepota _____
- Jiné senzoričké poruchy _____
- Poruchy hybnosti _____
 - dolní končetiny obě jedna _____
 - horní končetiny obě jedna _____
- Kombinované postižení _____
- Traumatické zranění mozku _____
- Jiná neurologická porucha _____
- Jiné zdravotní potíže (astma, srdeční porucha atd.) _____

Informace o škole

Je žák z hlediska znalostí v současné době na úrovni svého ročníku?

- Ano Ne (popište silné stránky a omezení): _____

Typ školy:

- veřejná základní
- veřejná alternativní
- soukromá základní
- veřejná speciální škola
- soukromá speciální
- privátní rezidenční
- při zdravotnickém zařízení
- jiná (popište): _____

Prostředí třídy:

Žák získává většinu vzdělání v následujícím prostředí:

- běžná třída
 - zvláštní třída
- Žák čerpá následující služby:
- běžné vzdělání
 - speciální vzdělání
 - pomoc dospělého ve třídě jiné aktivity
 - podpůrná opatření ve třídě mimo třídu (ind./zvl.skup.)
 - pracovní terapie ve třídě mimo třídu (ind./zvl.skup.)
 - fyzioterapie ve třídě mimo třídu (ind./zvl.skup.)
 - logopedie ve třídě mimo třídu (ind./zvl.skup.)
 - lékařská pomoc ve třídě mimo třídu (ind./zvl.skup.)
 - jiná (popište): _____

Prostředí školy:

Vyplňte tuto sekci, pokud je pravděpodobné, že je žákův výkon ovlivněn fyzickým prostředím školy (např. pokud má žák zrakové, svalové postižení nebo omezení mobility).

Přibližná velikost školy:

- méně než 10 tříd
- 10-25 tříd
- více než 25 tříd

Popis materiální a fyzické podoby školy:

- škola má pouze jedno podlaží, žádné schody
- všechny vnitřní části školy jsou bezbariérové díky výtahům či rampám
- všechny vnější části školy jsou bezbariérové (např. hřiště, dětské hřiště)
- většina vnitřních částí školy jsou bezbariérové díky výtahům či rampám
- komunikační kanály mezi hlavními částmi mají označení, značky, informační tabule
- označení Braillovým písmem
- další informace týkající se školy, které mohou být relevantní pro žáka, kterého hodnotíte: _____

Část I Participace

Pokyny: Přečtěte si popis každého prostředí, který je uveden níže. Pak si v *Průvodci hodnotícími kritérii* projděte hodnotící kritéria pro Část I a najdete hodnocení, které nejlépe vyjadřuje stávající úroveň žákovy participace (účasti) v každém prostředí. Zakroužkujte u každého prostředí/každé situace níže příslušné hodnocení. Hodnotíte šest prostředí/situací: buď běžnou nebo speciální třídu (v závislosti na tom, kde žák získává většinu teoretických vzdělávacích informací a znalostí) a pak zbývajících pět prostředí/situací. Každé hodnocení by mělo odrážet míru, v jaké se žák aktivně účastní všech relevantních aktivit v daném prostředí/dané situaci, ve stejném kontextu jako jeho vrstevníci, a mělo by brát v úvahu všechny aspekty daných úkolů či aktivit (fyzické, kognitivní, sociální atd.). Po shrnutí těchto šesti hodnocení získáte celkové hrubé skóre a toto skóre zapíšete do políčka označeného Participace – hrubé skóre.

Ohodnoťte JEDNO z následujících prostředí:	
<p>Běžná třída: (Definována jako prostředí třídy, ve kterém je typicky vzdělávána většina žáků.) Zahrnuje úkoly a aktivity, které se pojí k prostředí třídy, jako pohyb po třídě, zacházení s nástroji a materiálem, příprava a úklid aktivit, provedení samostatné a skupinové práce, dodržování pokynů a pravidel, a dodržování vhodného společenského chování. Do tohoto hodnocení nezahrnujte akademické vzdělávací kvality.</p>	1 2 3 4 5 6
<p>Speciální třída: (Definována jako prostředí oddělené od prostředí, ve kterém je vzdělávána většina žáků.) Zahrnuje úkoly a aktivity, které se pojí k prostředí třídy, jako pohyb po třídě, zacházení s nástroji a materiálem, příprava a úklid aktivit, provedení samostatné a skupinové práce, dodržování pokynů a pravidel, a dodržování vhodného společenského chování podle norem dané speciální vzdělávací třídy. Do tohoto hodnocení nezahrnujte akademické vzdělávací kvality.</p>	1 2 3 4 5 6
Ohodnoťte VŠECHNA následující prostředí/situace:	
<p>Hřiště/přestávka: Volný čas strávený ve třídě, v tělocvičně nebo na hřišti (mimo strukturované tělesné výchovy) zahrnuje jak fyzické, tak sociálně-emoční aspekty participace. Patří sem hraní her s fyzickou aktivitou, používání vybavení hřiště, dodržování pravidel a spolupráci ve hře s vrstevníky. Pokud žák tráví přestávky v místě odděleném od všech nebo většiny vrstevníků, měla by žákovy participace být hodnocena „1- Participace výrazně omezena“.</p>	1 2 3 4 5 6
<p>Přeprava: Cesta do a ze školy za všech podmínek (např. dopravních nebo meteorologických) za použití jedné nebo více metod (tj. autobus, auto, dodávka, pěší chůze). Zahrnuje nástup do a výstup z motorového vozidla, vstup do a odchod z budovy školy, jakož i dodržování vhodného společenského chování ve vozidle a při přesunu do a z budovy. (Poznámka: Pohyb po škole se řeší níže v kategorii Přesun.)</p>	1 2 3 4 5 6
<p>Toalety/hygiena: Úkony spojené s používáním toalety v prostoru toalet, jako je oblékání, používání katetru nebo plen, splachování toalety, péče o osobní hygienu (např. umývání rukou) a fyzický akt přesunu k toaletám/z toalet a nasednutí na toaletu/sesednutí z toalety. Pokud žák na toaletu nikdy nechodí, mělo by hodnocení studenta znít „1- Participace výrazně omezena“.</p>	1 2 3 4 5 6
<p>Přesun: Přesun z jedné části nebo místnosti školy do druhé včetně čekání, pohybu zalidněnými chodbami nebo uličkami, průchod dveřmi, dodržování pokynů a pravidel, a dodržování vhodného společenského chování. (Poznámka: Přesun od jedné aktivity ke druhé v rámci výuky se řeší výše v kategorii Prostředí třídy.)</p>	1 2 3 4 5 6
<p>Stravování: Úkoly a aktivity spojené s jídlem ve škole, ať už probíhá v jídelně nebo ve třídě, jako např. organizace nebo zajištění oběda nebo svačiny, jídlo a úklid po něm, dodržování vhodného společenského chování a vzhledu při jídle. Pokud je žák krmen pomocí sondy, ohodnoťte míru jeho účasti během standardního času/místa určeného pro stravování. Pokud žák jí nebo je krmen v místě odděleném od jeho vrstevníků, mělo by hodnocení znít „1- Participace výrazně omezena“.</p>	1 2 3 4 5 6
Participace – hrubé skóre (součet šesti hodnocení)	
Iniciály respondenta	

Klíč pro hodnocení prostředí/situace:

1: Participace výrazně omezena **2:** Participace v několika aktivitách **3:** Participace ve všech aspektech s neustálým dozorem **4:** Participace ve všech aspektech s občasnou pomocí **5:** Modifikovaná plná participace **6:** Plná participace

Část III Výkon při aktivitách Fyzické úkoly

Pokyny: Přečtete si popis každé praktické aktivity, který je uveden níže. Pak si v *Průvodci hodnotícími kritérii* projděte hodnotící kritéria pro Část III a najdete hodnocení, které nejlépe vyjadřuje praktický výkon studenta při jednotlivých aktivitách. Zakroužkujte u každého úkolu níže příslušné hodnocení. Po shrnutí těchto všech hodnocení získáte celkové hrubé skóre a toto skóre zapíšete do příslušného políčka.

Přeprava	
1. Pohybuje se po plochem rovném povrchu, včetně chodníku, linolea, asfaltu atd.	1 2 3 4
2. Pohybuje se po třídě.	1 2 3 4
3. Pohybuje se dveřmi a úzkými otvory.	1 2 3 4
4. Pohybuje se na mírnou vzdálenost (např. na délku třídy).	1 2 3 4
5. Dopraví se do vedlejší třídy.	1 2 3 4
6. Dopraví se do jakéhokoli místa v budově (jedno poschodí – žádné schody).	1 2 3 4
7. Pohybuje se v uličkách.	1 2 3 4
8. Pohybuje se po nakloněné ploše a rampách.	1 2 3 4
9. Pohybuje se po třídě volně a do překážek nenaráží nebo naráží pouze zřídka.	1 2 3 4
10. Drží krok se spolužáky na krátké vzdálenosti (to je 5 nebo 10 metrů).	1 2 3 4
11. Vstoupí do místnosti a zaujme místo/ posadí se bez toho, aby narazil do překážek nebo lidí.	1 2 3 4
12. Pohybuje se po nerovném povrchu (např. trávník, šterk, práh).	1 2 3 4
13. Pohybuje se v řadě se spolužáky.	1 2 3 4
14. Manévruje kolem vyjetých kolejí, děr a dalších nebezpečných míst.	1 2 3 4
15. Pohybuje se místy, kde je hodně lidí (např. přeplněnými chodbami) bez toho, aby vrážel do lidí nebo věcí.	1 2 3 4
16. Vyjde z budovy do určeného místa (v případě evakuace) v časovém limitu určeném školou.	1 2 3 4
17. Udržuje vhodné tempo (to je stejné tempo jako jeho vrstevníci) a v případě potřeby adekvátně upraví tempo.	1 2 3 4
18. Pohybuje se po oblastech kolem školy včetně míst dopravní obslužnosti (parkoviště, příjezdová silnice ke škole, hřiště, pole).	1 2 3 4
19. Pohybuje se po kluzkém povrchu (to je vlhká nebo čerstvě naleštěná podlaha, zledovatělé cesty)...	1 2 3 4
Cestování - hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Změna pozice a setrvání v pozici	
1. Setrvá během výkladu ve třídě alespoň ½ hodiny v adekvátní pozici.	1 2 3 4
2. Sedí stabilně na podlaze.	1 2 3 4
3. Sedne si na a sesedne z většiny židlí (nebo invalidních vozíků).....	1 2 3 4
4. Přesedne ze židle/invalidního vozíku na podlahu...	1 2 3 4
5. Sedí stabilně na toaletě.	1 2 3 4
6. Postaví se ze židle/invalidního vozíku do stoje ...	1 2 3 4
7. Setrvá ve vhodné pozici při práci v sedě a během všech požadovaných aktivit ve třídě.	1 2 3 4
8. Zvedne se z podlahy na židli nebo invalidní vozík.	1 2 3 4
9. Posadí se na a stoupne z toalety.	1 2 3 4
10. Postaví se do stoje z podlahy.	1 2 3 4
11. Nastoupí a vystoupí alespoň z jednoho druhu motorového vozidla.	1 2 3 4
12. Nastoupí a vystoupí ze všech druhů motorových vozidel (např. osobní auto, dodávka, autobus).	1 2 3 4
Setrvání v pozici a změně pozice – hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Rekreační pohyb	
1. Hraje si na alespoň jednom druhu pohyblivých hraček (např. houpačka visací a ramenná).	1 2 3 4
2. Hází a chytá velký míč.	1 2 3 4
3. Hraje si na nízkém, stabilním vybavení (např. nízká prolézačka).	1 2 3 4
4. Chytí velký skákající míč.	1 2 3 4
5. Uběhne aspoň 6 metrů rovně bez toho, aby spadl ..	1 2 3 4
6. Běhá bez upadnutí a mění směr i tempo.	1 2 3 4
7. Dokáže minimálně dva z následujících úkolů: běhat, hopsat, poskakovat, skákat.	1 2 3 4
8. Hází a chytá malý míč (baseballový např.).	1 2 3 4
9. Hraje jednu nebo více her s kopáním (kickball) ...	1 2 3 4
10. Hraje dvě a více her, při kterých se střeluje cíl (např. košíková, baseball, vybíjená).	1 2 3 4
11. Hraje si na vysokých, stabilních prolézačkách ...	1 2 3 4
Rekreační pohyb – hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Klíč pro hodnocení výkonu při aktivitách:

1: Nevykonává	2: Vykonává částečně
3: Vykonává nekonzistentně	4: Vykonává konzistentně

Část III Výkon při aktivitách Fyzické úkoly – pokračování

Manipulace s pohybem	
1. Přenáší předměty tak malé, že se vejdou do jedné ruky.	1 2 3 4
2. Sbírá předměty ze stolu nebo z lavice (např. Jídlo, materiál na tvoření).	1 2 3 4
3. Otevírá dveře, které kladou minimální nebo nulový odpor.	1 2 3 4
4. Umístí předměty do prázdného místa na jinak zaplněném prostoru (tác, stůl).	1 2 3 4
5. Otevře dveře, na které se jen tlačí.	1 2 3 4
6. Pohybuje předměty po podlaze (např. zasune židli na místo).	1 2 3 4
7. Otevře dveře, které vyžadují manipulaci (např. klikou, otočnou koulí).	1 2 3 4
8. Umístí látky, které se dají rozbít nebo vylít na stůl bez rozbití/rozlítí (tác, sklenici džusu, křehké věci).	1 2 3 4
9. Sebere malé předměty z podlahy (např. papír, tužku).	1 2 3 4
10. Přenáší předměty tak velké, že je k tomu třeba obou rukou.	1 2 3 4
11. Otevře všechny typy dveří, které jsou třeba pro pohyb po škole a okolo školy.	1 2 3 4
12. Projde úzkými prostory, a přitom nese předměty (např. mezi lavicemi, v jídelně).	1 2 3 4
13. Přenáší tác (nebo podobný předmět), na němž je více než jeden předmět, nic nevylije, neshodí (může používat tác na klín pro invalidní vozíky).	1 2 3 4
14. Umí se pohybovat v řadě (např. v jídelně, při rozdávání materiálu) a sežene vše v přijatelném časovém úseku.	1 2 3 4
15. Bezpečně přenáší křehké předměty nebo tekutiny v otevřené nádobě.	1 2 3 4
16. Otevře dveře, které kladou maximální odpor....	1 2 3 4
Manipulace s pohybem – hrubé skóre	<input type="text"/>
Iniciály respondenta	<input type="text"/>

Používání materiálů	
1. Otevře a zavře knihu.	1 2 3 4
2. Manipuluje hračkami průměrné velikosti (např. panenky, autíčka).	1 2 3 4
3. Jednotlivě otáčí stránky ve velké knize.	1 2 3 4
4. Maluje štětcem.	1 2 3 4
5. Používá kreslicí potřeby (např. tužky, pera, fixy, voskovky) a píše/kreslí s nimi po papíře.	1 2 3 4
6. Jednotlivě otáčí stránkami v malé knize.	1 2 3 4
7. Manipuluje malými částmi hry nebo hračkami...	1 2 3 4
8. Sundá a nasadí víčko na pera nebo fixy.	1 2 3 4
9. Natře papír lepidlem a umístí na něj jiný papír, a tím jej k podkladu přilepí..	1 2 3 4
10. Oddělí jeden list papíru k použití.	1 2 3 4
11. Hněte a tvaruje plastelínu.	1 2 3 4
12. Vloží papír do kapsového pořadače.	1 2 3 4
13. Přeloží papír s ostrým překladem.	1 2 3 4
14. Stříhá nůžkami rovně.	1 2 3 4
15. Používá sešivačku k sešití dvou nebo více listů papíru.	1 2 3 4
16. Vytváří z různých materiálů (např. papíru, dřeva, látky, textilu, šňůr, příze).	1 2 3 4
17. Ostříhne a přilepí lepicí pásku.	1 2 3 4
18. Zvládá úkony hraní v karty.	1 2 3 4
19. Vymaže gumou zápis tužkou, aniž by roztrhal papír.	1 2 3 4
20. Vystříhne jednoduchý tvar.	1 2 3 4
21. Ořeže tužku ořezávkem.	1 2 3 4
22. Používá tvořivý materiál srovnatelně s vrstevníky.	1 2 3 4
23. Srovná několik listů papíru tak, aby okraje lícovaly (např. pro skladování).	1 2 3 4
24. Skládá a staví z papíru a lepenky.	1 2 3 4
25. Zabezpečí papíry sponkou na papír.	1 2 3 4
Používání materiálů – hrubé skóre	<input type="text"/>
Iniciály respondenta	<input type="text"/>

Klíč pro hodnocení výkonu při aktivitách:

1: Nevykonává	2: Vykonává částečně
3: Vykonává nekonzistentně	4: Vykonává konzistentně

Část III Výkon při aktivitách Fyzické úkoly – pokračování

Příprava a úklid	
1. Sbírá a udrží v ruce malé předměty.	1 2 3 4
2. Vkládá předměty/materiál do velkých nádob (např. knihovna, policové systémy, na stůl)	1 2 3 4
3. Odhazuje odpad do nádoby na odpad.	1 2 3 4
4. Otevře sáček bez uzávěru (např. papírový pytlík)	1 2 3 4
5. Vyjme jídlo/materiál z velkých nádob (krabice, police, velké dózy).	1 2 3 4
6. Vkládá věci/materiál do malých nádob (sklenice atd.)	1 2 3 4
7. Stírá houbičkou nebo hadříkem nečistoty nebo tekutiny z plochých povrchů (např. lavice, stůl).	1 2 3 4
8. Vyjme potraviny nebo materiál malých nádob (např. sklenic, kartonu)	1 2 3 4
9. Vezme a odloží knihu z/do lavice.	1 2 3 4
10. Narovná materiál na sebe (např. na lavici nebo ták).	1 2 3 4
11. Vyndá si osobní věci z batohu nebo kapsy a předá je někomu jinému (např. peníze na oběd, domácí úkol). ...	1 2 3 4
12. Sbírá věci nebo materiál (např. při úklidu od druhých)	1 2 3 4
13. Odšroubuje šroubovací víčka z nádob.	1 2 3 4
14. Rozdělí předměty nebo materiál mezi ostatní.	1 2 3 4
15. Otevře karton (např. s mlékem).	1 2 3 4
16. Otevře splepený sáček (např. brambůrky).	1 2 3 4
Příprava a úklid – hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Jídlo a pití	
Pokud je student krmen pouze sondou, udělte hodnocení „1“ a přejděte na další část.	
1. Jí běžné jídlo bez dušení.	1 2 3 4
2. Pije ze šálku nebo sklenice.	1 2 3 4
3. Manipuluje s kuchyňským náčiním.	1 2 3 4
4. Jídlo do ruky si dá k ústům a ukousne si malý kus. ...	1 2 3 4
5. Vidličkou n. lžící přenese jídlo z talíře/nádoby do úst.	1 2 3 4
6. Bez rozlití pije z alespoň jednoho typu nádob (např. sklenice, šálek, karton).	1 2 3 4
7. Nabere jídlo nebo nápoj lžící.	1 2 3 4
8. Jí a pije bez slintání.	1 2 3 4
9. Nají se během stanoveného času.	1 2 3 4
10. Nabere si jídlo vidličkou.	1 2 3 4
11. Utře si tvář ubrouskem.	1 2 3 4
12. Napichne jídlo vidličkou.	1 2 3 4
13. Utře si ruce ubrouskem.	1 2 3 4
12. Napije se z pitítka přístupného žákům.	1 2 3 4
Jídlo a pití – hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Hygiena	
Hodnoťte skutečný fyzický výkon, kognitivní a behaviorální záležitosti se hodnotí jinde.	
Záležitosti toalety mohou znamenat používání toalety jako takové, katetru nebo plenu.	
1. Jakýmkoli způsobem si utře ruce.	1 2 3 4
2. Umyje si ruce.	1 2 3 4
3. Otevře a zavře vodovodní kohoutek.	1 2 3 4
4. Obstará si z držáku nebo police papírový ručník.	1 2 3 4
5. Spláchne splachovadlem.	1 2 3 4
6. Obstará si z jakéhokoli typu mýdlenky mýdlo nebo udrží a použije pevné mýdlo.	1 2 3 4
7. Utře si nos.	1 2 3 4
8. Zavčas řeší potřebu jít na toaletu a proto se nepomočí (např. zajde si na toaletu nebo vymění plenu).	1 2 3 4
9. Zavčas řeší potřebu jít na toaletu, a proto se nezašpiní (např. zajde si na toaletu nebo vymění plenu).....	1 2 3 4
10. Obstará si z držáku nebo police toaletní papír.	1 2 3 4
11. Vysmrká se.	1 2 3 4
12. V případě potřeby zvedne nebo položí sedátko či poklop na toaletě.	1 2 3 4
13. Zavře a zajistí dveře na toaletě.	1 2 3 4
14. Utře a umyje se po použití toalety (spadá sem jakékoli umývání kromě umývání rukou).	1 2 3 4
15. Zakryje si při kašlání /kýchání ústa nebo nos kapesníkem nebo rukou	1 2 3 4
Hygiena – hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Klíč pro hodnocení výkonu při aktivitách:

1: Nevykonává	2: Vykonává částečně
3: Vykonává nekonzistentně	4: Vykonává konzistentně

Část III Výkon při aktivitách Fyzické úkoly – pokračování

Oblékání	
1. Sundá si klobouk nebo čepici.	1 2 3 4
2. Vysvěleče si vpředu rozpínací top (např. svetr, kabát).	1 2 3 4
3. Nasadí si klobouk nebo čepici.	1 2 3 4
4. Obleče si vpředu rozpínací top (např. svetr, kabát). ..	1 2 3 4
5. Stáhne si oblečení přes boky ke kolenům a obleče si je od kolen k pasu (např. kvůli použití toalety).	1 2 3 4
6. Rozepne a zapne si zip (pouze pohyb běžcem, nikoli spojování a oddělování ozubených pásů.	1 2 3 4
7. Vysvěleče si top, který je třeba stahovat přes hlavu (např. mikinu nebo svetr).	1 2 3 4
8. Zuje si boty.	1 2 3 4
9. Pověsí si oděv na ramínko nebo háček.	1 2 3 4
10. Obleče si top, který je třeba natahovat přes hlavu. ..	1 2 3 4
11. Obleče a vysvěleče si ponožky.	1 2 3 4
12. Nazuje si boty (nehodnotě šněrování či zapínání).	1 2 3 4
13. Zaváže si boty tkaničkami nebo suchým zipem.	1 2 3 4
14. Spojí a oddělí zip pro zapínání/rozepínání.	1 2 3 4
15. Zapne si řasu knoflíků tak, aby lícovaly.	1 2 3 4
16. Zapne si přezku na pásku.	1 2 3 4
17. Zapne si malé knoflíky (menší než 2 cm).	1 2 3 4
Oblékání – hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Psaní	
Proveďte toto hodnocení pouze tehdy, pokud žák pravidelně pro práci ve třídě používá papír a tužku.	
1. Pracuje zleva doprava.	1 2 3 4
2. Na papíru nebo pracovním listě správně identifikuje začátek nebo konec psací plochy.	1 2 3 4
3. Píše na papíře do linek nebo na pracovním listě do správného určeného prostoru.	1 2 3 4
4. Píše číslice a písmena adekvátní velikosti.	1 2 3 4
5. Vytváří slova a čísla přijatelné kvality.	1 2 3 4
6. Na pracovním listu s více položkami píše postupně a nevynechává žádné položky.	1 2 3 4
7. Správně a čitelně kopíruje materiál z blízkého zdroje (např. z učebnice).	1 2 3 4
8. Nechává správné mezery mezi slovy.....	1 2 3 4
9. Správně spojí čísla a slova (např. číselné problémy, seznamy, pořadníky atd.).	1 2 3 4
10. Zorganizuje to, co je napsané na stránce (např. mezery, přejde na další linku, matematika).	1 2 3 4
11. Správně a čitelně kopíruje materiál i ze vzdáleného zdroje (např. z tabule).	1 2 3 4
12. Píše dostatečně rychle a drží krok se spolužáky.	1 2 3 4
Psaní – hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Nahoru/dolů po schodech	
Toto hodnocení vyplňujte pouze tehdy, pokud žák musí pravidelně schody ve škole používat.	
1. Překoná jeden schod (např. obrubník).	1 2 3 4
2. Přejde či překoná nahoru i dolů krátké schodiště (4-5 schodů).	1 2 3 4
3. Přejde či překoná dolů delší schodiště (alespoň 12 schodů).	1 2 3 4
4. Přejde či překoná nahoru delší schodiště (alespoň 12 schodů).	1 2 3 4
5. Přejde či překoná nahoru i dolů delší schodiště (alespoň 12 schodů) běžnou rychlostí.	1 2 3 4
6. Přejde či překoná nahoru i dolů delší schodiště (alespoň 12 schodů) běžnou rychlostí, a přitom nese nějaký předmět.	1 2 3 4
Nahoru a dolů po schodech – hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Používání počítače a jeho příslušenství	
Proveďte toto hodnocení pouze tehdy, pokud žák pravidelně používá počítač.	
1. Používá zařízení s jednoduchým vypínačem (např. počítač, kazetový přehrávač).	1 2 3 4
2. Pracuje ½ hodiny na počítači, aniž by se unavil.	1 2 3 4
3. Lokalizuje a zmáčkne jedno nebo dvě tlačítka za sebou, aby mohl obsluhovat/používat počítač.	1 2 3 4
4. Lokalizuje a zmáčkne tři a více tlačítek za sebou, aby mohl obsluhovat/používat počítač.	1 2 3 4
5. Používá myš, aby mohl obsluhovat/používat počítač.	1 2 3 4
6. Vloží a vyjme disketu z počítače nebo kazetu z přehrávače.	1 2 3 4
7. Vytvoří na počítači v přijatelném čase úplnou větu. ...	1 2 3 4
8. Na počítači pracuje ve třídě stejně rychle jako spolužáci.	1 2 3 4
Používání počítače a jeho příslušenství – hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Klíč pro hodnocení výkonu při aktivitách:

1: Nevykonává 2: Vykonává částečně 3: Vykonává nekonzistentně 4: Vykonává konzistentně

Část III Výkon při aktivitách Kognitivní a behaviorální úkoly

Praktická komunikace	
Berte v úvahu jakýkoli způsob komunikace (tj. verbální, znakový, počítačový, písemný, komunikační tabule). Hodnocení by mělo být založeno na srozumitelnosti pro ostatní, kteří daný způsob ovládají.	
1. Komunikuje ano/ne, souhlas/nesouhlas, nebo volbu mezi 2 nebo více možnostmi.	1 2 3 4
2. Komunikuje „hlad“ a „žízeň“.	1 2 3 4
3. Komunikuje „nevolno“, „bolí“ nebo „pomoc“.	1 2 3 4
4. Komunikuje potřebu pomoci s praktickým nevdělávacím úkolem (např. potřeba toalety, otevřít nádobu).	1 2 3 4
5. Komunikuje křestní jméno a příjmení.	1 2 3 4
6. Komunikuje, kde se něco v rámci třídy nebo školy nachází.	1 2 3 4
7. Komunikuje krátké zprávy jiné osobě.	1 2 3 4
8. Komunikuje, že se potřebuje na něco zeptat/něco zjistit.	1 2 3 4
9. Komunikuje krátké zprávy od jedné osoby ke druhé (např. od učitele řediteli/ředitelce).	1 2 3 4
10. Komunikuje základní bezpečnostní informace.	1 2 3 4
11. Popíše předmět tak dobře, že je podle popisu přímo poznat, o čem mluví.	1 2 3 4
12. Komunikuje, kam by šel, nebo co by dělal, kdyby se ztratil (třeba na školním výletě.	1 2 3 4
13. Komunikuje složité (3 a více kroků) pokyny druhým.	1 2 3 4
Praktická komunikace - hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Paměť a pochopení	
1. Prokazatelně rozumí základním instrukcím a pokynům (1 povel) (např. pojd' sem, stop, začni, vezmi knihu).	1 2 3 4
2. Prokazatelně si pamatuje, jak se učil používat nástroje a materiál (zařízení třídy, upravené vybavení, zvláštní pomůcky).	1 2 3 4
3. Prokazatelně si z jednoho dne na druhý pamatuje postupy a struktury.	1 2 3 4
4. Prokazatelně si pamatuje, kam věci patří.	1 2 3 4
5. Prokazatelně si pamatuje cestu z/do různých míst ve škole /kolem školy (neztratit se).	1 2 3 4
6. Prokazatelně rozumí pokynům, které obsahují předložky místa (např. v krabici, pod židlí).	1 2 3 4
7. Prokazatelně rozumí pokynům a instrukcím, které obsahují 2 povely.	1 2 3 4
8. Prokazatelně si pamatuje pravidla hry/aktivity (např. deskových her).	1 2 3 4
9. Prokazatelně rozumí a jedná podle pokynů, které obsahují podmiňovací způsob, vyjádření času a souslednosti (např. pokud, pak, po, později, za prvé/za druhé).	1 2 3 4
10. Prokazatelně je schopen jednat podle kombinované instrukce (série tří a více instrukcí) (např. odlož věci, vezmi si kabát a postav se do řady).	1 2 3 4
Paměť a pochopení - hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Klíč pro hodnocení výkonu při aktivitách:

1: Nevykonává	2: Vykonává částečně
3: Vykonává nekonzistentně	4: Vykonává konzistentně

Část III Výkon při aktivitách Kognitivní a behaviorální úkoly – pokračování

Dodržování společenských konvencí	
1. Konzumuje jenom vlastní potravu a nápoje, pokud nemá povolení druhých.	1 2 3 4
2. Ovládá vhodné chování ohledně záležitostí sexuality (např. nemluví otevřeně o sexualitě a neprojevuje ji, neukazuje dané části těla).	1 2 3 4
3. Usměje se, kývne nebo řekne „rádo se stalo“, když mu někdo poděkuje.	1 2 3 4
4. Udržuje vhodné společenské /fyzické hranice tím, že sedí/stojí ve vhodné vzdálenosti a ruce má jen pro sebe.	1 2 3 4
5. Používá vhodným způsobem termíny slušného chování jako „prosím“, „děkuji“, „promiňte“.	1 2 3 4
6. Získá vhodným způsobem předměty, které jsou z jeho dosahu (požádá, ukáže, nenatahuje se pro ně).	1 2 3 4
7. Dodržuje společenské konvence ohledně vhodných témat a jazykových prostředků (nechutná témata při jídle, řeč o toaletách).	1 2 3 4
8. Vyžádá si svolení v kontextu, kde se to předpokládá (např. před opuštěním místnosti, když chce použít majetek někoho jiného).	1 2 3 4
9. Respektuje soukromí druhých.	1 2 3 4
10. Omluví se za neúmyslné chyby (např. když do někoho vrazí).	1 2 3 4
11. Prokazatelně chápe, jak a kdy hovořit o soukromých záležitostech (např. hygienická nehoda).	1 2 3 4
12. Dodržuje společenské konvence týkající se otázek a vyjádření, jež jsou trapná nebo nepříjemná pro ostatní.	1 2 3 4
Dodržování společenských konvencí – hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Plnění pokynů dospělého a dodržování pravidel školy	
1. Na pokyn „ano“ nebo „začni“ začne pracovat.	1 2 3 4
2. Následuje nerutinní pokyny učitele a jiného odpovědného dospělého.	1 2 3 4
3. Spolupracuje, když je požádán o pomoc s úklidem a dalšími pracemi ve třídě.	1 2 3 4
4. Dodržuje pravidla ohledně toho, co se ve třídě smí/nesmí používat.	1 2 3 4
5. Dodržuje pravidla ohledně toho, kam se ve třídě smí/nesmí chodit.	1 2 3 4
6. Okamžitě přerušuje činnost, když se dá pokyn.	1 2 3 4
7. Dodržuje pravidla pohybu ve třídě (např. k seřazení, výměny místa).	1 2 3 4
8. Dává pozor, když používá majetek někoho jiného. ...	1 2 3 4
9. Dodržuje pravidla používání toalety (např. používání adekvátní množství toaletního papíru, nakládání s odpadem).	1 2 3 4
10. Dodržuje pravidla ohledně pohybu po škole (např. běhání, chůze v řadě).	1 2 3 4
11. Dodržuje pravidla ohledně mluvení.	1 2 3 4
12. Uklidí určené místo a odloží věci, když je čas.	1 2 3 4
13. Dodržuje časové limity stanovené dospělým.	1 2 3 4
14. Než položí nebo zodpoví otázku, zdvihne ruku (nebo udělá nějaké podobné gesto).	1 2 3 4
15. Udržuje si své věci v pořádku na určeném místě. ..	1 2 3 4
Plnění pokynů dospělého a dodržování pravidel školy – hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Klíč pro hodnocení výkonu při aktivitách:

1: Nevykonává **2: Vykonává částečně** **3: Vykonává nekonzistentně** **4: Vykonává konzistentně**

Část III Výkon při aktivitách Kognitivní a behaviorální úkoly – pokračování

Chování při plnění úkolů		Pozitivní interakce	
1. Poslouchá a dává pozor alespoň 5 minut.	1 2 3 4	1. Vhodně reaguje na společenskou interakci dospělého.	1 2 3 4
2. Po stanovený čas zůstane bez dozoru v určeném místě (na hraní nebo na práci).	1 2 3 4	2. Vhodně reaguje na společenskou interakci spolužáka.	1 2 3 4
3. Alespoň 20 minut dává tiše pozor a soustředí se na audio/vizuální prezentaci.	1 2 3 4	3. Při skupinových aktivitách počká, až na něj přijde řada.	1 2 3 4
4. Dává pozor na instrukce/pokyny sdělované malé skupině žáků.	1 2 3 4	4. Pracuje/hraje si ve skupině, aniž by rušil hru nebo práci ostatních.	1 2 3 4
5. Dává více než 15 minut pozor na instrukce/pokyny sdělované malé skupině žáků.	1 2 3 4	5. Je ve společenském ohledu nezávislý (to je nevisí na jiných)	1 2 3 4
6. Vydrží se alespoň 15 minut věnovat své hře nebo práci.	1 2 3 4	6. Poslouchá/dává pozor, když ostatní ve skupině hovoří.	1 2 3 4
7. Poslouchá a dává pozor na aktivitu, prezentaci nebo přednášku pro celou třídu.	1 2 3 4	7. Děli se bez připomínání s ostatními.	1 2 3 4
8. Udrží přijatelnou úroveň výkonu, pokud pracuje dál od ostatních.	1 2 3 4	8. Požádá o povolení, když chce použít něco, co používá druhý.	1 2 3 4
9. Činí pokusy modifikovat výkon na základě doporučení nebo konstruktivní zpětné vazby učitele. ...	1 2 3 4	9. Počká, až na něj při mluvení přijde řada.	1 2 3 4
10. Zotaví se z neúspěchu (to je, že se nevzdá, nebo se nerozčílí).	1 2 3 4	10. Vhodně zahájí konverzaci.	1 2 3 4
11. Po získání instrukcí se promptně dává do práce.	1 2 3 4	11. Je schopen vést konverzaci o několika replikách.	1 2 3 4
12. Ví, který materiál použít pro specifický úkol.	1 2 3 4	12. Nabídne druhému pomoc.	1 2 3 4
13. Dá učiteli vědět, když potřebuje poradit nebo pomoci.	1 2 3 4	13. Upraví tón hlasu a hlasitost, pokud je to vhodné. ...	1 2 3 4
14. Dokončí projekt, který trvá několik dní.	1 2 3 4	14. Dělá pozitivní komentáře na adresu spolužáků (např. při úspěšném výkonu)	1 2 3 4
15. Požádá o pomoc, když jsou pravidla nebo pokyny nejasné.	1 2 3 4	15. Vhodně ukončí konverzaci.	1 2 3 4
16. Než požádá o pomoc, pokusí se problém vyřešit sám.	1 2 3 4	16. Vyjedná si, když se chce zapojit do hry nebo aktivity.	1 2 3 4
17. Pracuje produktivně na své práci, i když sedí blízko jiných (to je ignoruje rozptylování).	1 2 3 4	17. Spolupracuje s ostatními žáci na všech aspektech složité aktivity, která je zaměřena na cíl.	1 2 3 4
18. Vhodně upraví úkol nebo materiál, aby lépe vyhovoval jeho potřebám (např. udělá si místo na stole, zaujme lepší pozici, najde si něco lepšího na psaní).	1 2 3 4	18. Vysvětlí zajímavé věci ostatním.	1 2 3 4
19. Má dobré pracovní návyky a účelně využívá čas.	1 2 3 4	19. Naslouchá ostatním a přispívá vlastními názory. ...	1 2 3 4
Chování při plnění úkolů – hrubé skóre		Pozitivní interakce – hrubé skóre	
Iniciály respondenta		Iniciály respondenta	

Klíč pro hodnocení výkonu při aktivitách:

1: Nevykonává 2: Vykonává částečně 3: Vykonává nekonzistentně 4: Vykonává konzistentně

Část III Výkon při aktivitách Kognitivní a behaviorální úkoly – pokračování

Regulace chování	
1. Daří se mu ovládat sebestimulační jevy (např. nebouchá hlavou, netřepe rukama).	1 2 3 4
2. Přijímá neočekávané změny v postupech.	1 2 3 4
3. Neprovokuje ostatní.	1 2 3 4
4. Nemluví a nechová se agresivně.	1 2 3 4
5. Kontroluje své chování ve velkých skupinách žáků (např. v jídelně, na různých shromážděních).	1 2 3 4
6. Vyslechne si konstruktivní kritiku bez toho, aby se rozčílil.	1 2 3 4
7. Když je provokován nebo rozčilený na ostatní, použije slova raději než fyzický akt.	1 2 3 4
8. Když je to nutné, vyhledá v případě konfliktu s vrstevníky pomoc dospělého, zejména pokud se jedná o konflikt s přítomností násilí.	1 2 3 4
9. Škádlení vyřeší konstruktivně.	1 2 3 4
10. Zvládne frustraci, která pramení z neúspěchu při školní práci.	1 2 3 4
11. V záležitostech týkajících se gangů, cizinců a násilníků prokazuje selský rozum.	1 2 3 4
12. Běžné konflikty s vrstevníky vyřeší adekvátně sám bez pomoci učitele.	1 2 3 4
Regulace chování – hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Osobní péče	
Hodnoťte položky níže podle toho, je-li si žák prokazatelně vědom, že je třeba provést opatření. Pokud je žák fyzicky neschopen provést aktivitu, udělte hodnocení „1“, pokud požádá druhé, aby opatření provedli, udělte hodnocení „2“.	
1. V případě potřeby si utře tvář/bradu.	1 2 3 4
2. Po použití toalety si umyje a utře ruce.	1 2 3 4
3. Před odchodem z toalety se znovu obleče.	1 2 3 4
4. Zvolí toalety pro správné pohlaví a před vstupem do kabiny se přesvědčí, že je volno.	1 2 3 4
5. Výsmrká se / utře si nos.	1 2 3 4
6. Kvůli soukromí zavře dveře na toaletu/do kabiny. ...	1 2 3 4
7. Po provedení potřeby se utře.	1 2 3 4
8. Upraví si podle potřeby oblečení (např. se ubezpečí, že má zapnutý zip, že nemá vyhrnutou sukni).	1 2 3 4
9. Když kašle nebo kýchá, zakryje si ústa a nos rukou ..	1 2 3 4
10. Podle potřeby se učeše.	1 2 3 4
Osobní péče – hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Bezpečnost	
1. Nestrká si nebezpečné předměty do úst.	1 2 3 4
2. Nahlásí nemoc/zranění dospělému.	1 2 3 4
3. V blízkosti elektrických zásuvek, vypínačů a přístrojů dává pozor.	1 2 3 4
4. Dává pozor tam, kde je nebezpečí pádu (např. na schodech, při lezení v rámci hry, na převržení židle).	1 2 3 4
5. V přítomnosti horkých věcí dává pozor, umí regulovat teplotu vody.	1 2 3 4
6. Rozezná nebezpečné situace a adekvátně upraví chování (např. rozbité sklo)	1 2 3 4
7. V případě nouzového signálu začne provádět dohodnuté postupy.	1 2 3 4
8. Rozpozná nehodu nebo akutní situaci a nahlásí je učiteli nebo dospělému.	1 2 3 4
9. V případě dospělých, kteří nebyli učitelem představeni jako „návštěva“ vykazuje jistou ostražitost (tzn. zdá se, že chápe potenciální nebezpečí).	1 2 3 4
10. Před přecházením místa s dopravním provozem dbá na bezpečnost, i když je doprovázen někým dalším (tzn. rozhlédne se a poslouchá, než vstoupí do vozovky). ..	1 2 3 4
Bezpečnost – hrubé skóre	
Iniciály respondenta	

Klíč pro hodnocení výkonu při aktivitách:	
1: Nevykonává	2: Vykonává částečně
3: Vykonává nekonzistentně	4: Vykonává konzistentně

Jméno žáka _____ datum _____

Kontrolní seznam adaptací

Pokyny: Zaznamenejte adaptace, jež žák během školního dne běžně používá k provádění praktických aktivit. Pokud nejsou specifické adaptace, jež žák používá, na seznamu, nebo pokud byste chtěli doplnit další detaily, použijte linky pod danou sekci.

Aktivity běžného života

☐ bryndák	☐ krmení sondou	☐ modifikované oblékání (materiál, styl)
☐ speciální nádobí	☐ katetr	☐ pomůcky na oblékání
☐ zvláštní hrnek	☐ harmonogram ohledně toalety	☐ jiné (popište níže)
☐ brčko	☐ pleny	
☐ modifikovaná/speciální strava		

Komentář/Popis: _____

Stavební

☐ oddělený osobní prostor	☐ popisky a vývěsky	☐ adaptované toalety
☐ modifikované uspořádání třídy	☐ výtah	☐ adaptované hřiště
☐ modifikované komunitní oblasti	☐ schodišťová plošina	☐ jiné (popište níže)
☐ modifikace chodeb	☐ rampy	

Komentář/Popis: _____

Behaviorální

☐ program řešící formální chování	☐ modifikace pravidel	☐ podpůrné stimuly
☐ specializované postupy/odpovědnosti	☐ zavedené speciální zaškolení	☐ zvláštní zasedací pořádek
☐ různé techniky na tvoření skupin	☐ zvýšená zpětná vazba n.monitoring	☐ modifikace procesu přechodu/změn
	☐ prodloužený čas na aktivity	☐ jiné (popište níže)

Komentář/Popis: _____

Práce ve třídě

☐ upravené psací náčiní	☐ modifikovaný papír	☐ držák papíru/knih
☐ lupy	☐ upravené nůžky	☐ upravené hračky
☐ upravené pracovní povrchy	☐ manipulativní materiály	☐ jiné (popište níže)

Komentář/Popis: _____

Kontrolní seznam adaptací – pokračování

Kognitivní

☐ individuální vzdělávací program	☐ alternativní/modifikované hodnocení	☐ užívání seznamů/poznámek
☐ alternativní/modifikované materiály	☐ multisenzorický přístup	☐ zapojení spolužáků
☐ upravená očekávání/cíle	☐ změna tempa nebo pořadí aktivit	☐ jiné (popište níže)
☐ opakování nebo procvičování navíc	☐ delší čas	
☐ alternativní/modifikované pokyny		

Komentář/Popis: _____

Komunikace

☐ systém signálů	☐ ústní tyčka (mouthstick)	☐ mikrofon
☐ komunikační tabule	☐ tyčka uchycená na hlavě (headwand)	☐ překladač
☐ komunikační kniha	☐ choice program	☐ Braille
☐ zařízení s hlasovým výstupem	☐ naslouchadla	☐ jiné (popište níže)

Komentář/Popis: _____

Počítač

☐ speciální software	☐ modifikovaný hardware/klávesnice	☐ přístroje environmental controls
☐ zvláštní spínač	☐ kalkulačka	☐ jiné (popište níže)

Komentář/Popis: _____

Sezení, mobilita, přeprava

☐ hůl	☐ polohovací židle	☐ speciálně upravené vozidlo
☐ berle	☐ podpora sezení	☐ sedadlo v autě
☐ chodítko	☐ polštář	☐ upravený autobus/dodávka
☐ manuální invalidní vozík	☐ doplňky k invalidnímu vozíku	☐ jiné (popište níže)
☐ elektrický invalidní vozík	☐ ortotické pomůcky	
☐ sportovní kočárek	☐ protetické pomůcky	

Komentář/Popis: _____

Další adaptace

- osobní asistent
- program vzájemné pomoci

Komentář/Popis: _____

Pro respondenty:

Tyto dotazníky byly vytvořeny za účelem identifikace slabých a silných stránek žáka při provádění praktických úkolů ve školním prostředí. Tyto informace pomohou týmu žáka identifikovat oblasti, ve kterých je potřeba intervence. Lze jich také využít k monitorování průběžného pokroku žáka. Byli jste požádáni o součinnost při tomto hodnocení, protože žáka znáte dobře a měli jste možnost pozorovat jeho typický výkon v některých oblastech, které jsou předmětem zkoumání.

Poznámka překladatelky: V zájmu zachování přehlednosti textu jsou veškeré informace uvedeny výhradně v mužském gramatickém rodě. Jazyková podoba textu samozřejmě nevylučuje z programu osoby ženského pohlaví ani neznamená jejich znevýhodnění, a informace v mužském rodě se rovnocenně vztahují i na osoby ženského pohlaví.

Dotazník má dvě části, z nichž každá zkoumá jeden aspekt praktických úkolů ve školním prostředí.

Hodnocení funkcí ve školním prostředí (SFA) – přehled

Část	Zaměření	Zkoumaný aspekt
I	Participace v různých prostředích / při různých situacích ve škole	Participace Používá se ke zkoumání míry žákovy participace (účasti) při šesti hlavních situacích, v různých prostředích ve škole: běžná nebo speciální třída, hřiště nebo přestávka, přeprava do/ze školy, toaleta a hygiena, přesun do/ze třídy, stravování.
III	Výkon při aktivitách	Fyzické úkoly a kognitivní/behaviorální úkoly Výkon při aktivitách Používá se ke zkoumání výkonu žáka při specifických praktických úkolech ve školním prostředí. Každá stupnice obsahuje komplexní souhrn různých typů aktivit, které mají společnou praktickou potřebu, jako je například pohyb po třídě nebo po škole, používání školních materiálů, interakce s ostatními, dodržování školních pravidel, a také komunikační potřeby.

Všeobecné pokyny

Koordinátor tohoto výzkumu vám poskytne *Záznamový formulář* a vysvětlí vám, které sekce či části máte vyplnit. Před tím, než začnete:

- Pečlivě si v této příručce prostudujte pokyny a hodnotící kritéria, jež se vztahují k těm částem dotazníku, které budete vyplňovat.
- Do políčka „Respondent“ na přední straně *Záznamového formuláře* vyplňte své jméno a svůj vztah ke žákovi.

Poté otevřete *Záznamový formulář* a proveďte následující kroky:

- Zkontrolujte si, aby u každé hodnotící tabulky, kterou budete vyplňovat, byly v políčku nazvaném „Iniciály respondenta“ vyplněny vaše iniciály.
- Přejděte k první hodnotící tabulce, kterou máte vyplnit, a v souladu s instrukcemi proveďte hodnocení.
- Vyplňte v souladu s instrukcemi všechny hodnotící tabulky, které máte vyplnit.
- Jakmile dokončíte všechna hodnocení, vraťte *Záznamový formulář* a tuto *Příručku hodnotících kritérií* koordinátorovi výzkumu.

Důležité pokyny

- Mějte tuto příručku při provádění hodnocení otevřenou na příslušné straně, napomůže to přesnému stanovení hodnotících kritérií.
- V tabulce *nenechávejte žádné políčko nevyplněno*. Pokud některou položku nemůžete vyplnit, protože nemáte dostatek informací, poraďte se s někým jiným. Pokud nejsou některé informace k dispozici, proveďte kvalifikovaný odhad založený na svých pozorováních výkonu žáka při podobných aktivitách.
- Ohodnoťte výkon žáka na základě jeho typického chování, za použití standardně využívaných metod a standardní podpory.
- Proveďte všechna hodnocení podle toho, jaká je „norma“ daná věkem a studijním ročníkem žáka. Tento pokyn je důležitý pro všechny žáky, ale obzvláště je třeba vést jej v patrnosti, pokud hodnotíte mladší žáky, kteří se mnohé praktické úkoly dosud učí zvládat. Například děti, které navštěvují mateřskou školu, potřebují mnohem více pomoci a dozoru než starší žáci. Nižší hodnocení by mělo být uděleno pouze tehdy, pokud je výkon *horší než* nebo pokud je potřeba asistence (pomoci) či adaptace *vyšší, než je běžné pro žáky daného věku/studijního ročníku*.
- Neočekává se, že mladší žáci také budou provádět veškeré úkoly nebo aktivity uvedené v tomto dotazníku, protože možná dosud nemají dovednosti, aby tyto aktivity zvládli úspěšně. Když budete takové položky hodnotit, mělo by vaše hodnocení odrážet to, do jaké míry je výkon daného žáka *podobný* výkonu žáků stejného věku/studijního ročníku. Například v části III, pokud *většina* žákových vrstevníků vykonává danou aktivitu nekonzistentně, a hodnocený žák ji provádí tak, jako oni, mělo by jeho hodnocení znít „4- Konzistentní výkon“.

Část I Participace

Níže jsou uvedeny definice jednotlivých hodnocení, včetně příkladů, které ilustrují použití každého hodnotícího stupně. Příklady nejsou vyčerpávající, ale měly by být používány jako vodítko při stanovování hodnocení. Žák, kterého hodnotíte, možná nebude přesně odpovídat žádnému z uvedených příkladů, ale měli byste být schopni přiřadit míru jeho participace (neboli účasti) některé z nabízených definic hodnocení.

Hodnocení	Definice hodnocení	Situace/ Prostředí	Příklady
1	Participace výrazně omezena Žák se smysluplně neúčastní úkolů nebo se do daného prostředí nedostane. Pokud se žák mnoha aktivit v daném prostředí neúčastní, protože personál školy má pocit, že by to pro něj bylo nebezpečné nebo že by toho nebyl schopen, udělte hodnocení 1.	Běžná/speciální třída nebo Hřiště/Přestávka Přeprava Toalety/Hygiena Přesun Stravování	Žák je přítomen, ale účastní se pouze pasivně; žák sleduje s minimem interakce nebo bez interakce; žák nechodí se spolužáky ven. Žák je pohybován ostatními. Pleny nebo katetry jsou vyměňovány ostatními. Žák je omezen na jedno místo v budově. Žák je krmen dospělým lžičkou nebo sondou; žák jí sám s asistentem ve třídě.
2	Participace v několika aktivitách Žák se částečně účastní nějaké části úkolů v rámci daného prostředí, ale vyžaduje zásadní pomoc.	Běžná/speciální třída Hřiště/Přestávka Přeprava Toalety/Hygiena Přesun Stravování	Žák se účastní verbálně a indikuje své volby nebo potřeby, ale jinak se dění ve třídě neúčastní. Žák hovoří s ostatními nebo hraje deskové hry, ale jinak se aktivních her neúčastní. Žák bezpečně sám čeká, ale z a do autobusu je nakládán ostatními. Žák signalizuje, že potřebuje použít toaletu nebo vyměnit hygienické potřeby, ale veškerá péče je vykonávána ostatními. Žák naviguje asistenta, ale sám se nepohybuje. Žák signalizuje během jídla své potřeby nebo volby, ale je krmen ostatními.

Rozdíl mezi hodnocením stupněm 1 a hodnocením stupněm 2 spočívá v tom, zda se žák smysluplně účastní některých úkolů. „Smysluplně účastní“ znamená, že žák vykonává relevantní aktivity nebo jejich významnou část, a to takovým způsobem, že nemusí být předělávány nikým jiným.

3	Participace ve všech aspektech s neustálým dozorem Žák vykonává všechny úkoly za neustálého dozoru/monitorování nebo napovídání/podporování.	Běžná/speciální třída Hřiště/Přestávka Přeprava Toalety/Hygiena Přesun Stravování	Žák se účastní všech aktivit s osobním asistentem, který usměrňuje a monitoruje žákovo chování; žák má unikátní behaviorální systém. Žák musí jezdit, chodit nebo čekat s dospělým asistentem nebo dozorem. Žák musí mít neustálý dozor dospělého, aby bylo zaručeno vhodné chování a aby byly hygienické aktivity provedeny řádně. Z bezpečnostních či kázeňských důvodů musí mít žák při přesunech do jiných částí školy neustálý dohled dospělého. Žák vyžaduje stálé monitorování a nápovědu, aby byla zajištěna dostatečná rychlost nebo řádné chování.
---	--	--	--

Rozdíl mezi hodnocením stupněm 2 a hodnocením stupněm 3 spočívá v tom, do jaké míry se žák účastní aktivit. Hodnocení stupněm 2 znamená, že žák mnoho relevantních aktivit nemůže dělat nebo nedělá, a proto je za žáka musí dělat někdo jiný. Hodnocení stupněm 3 znamená, že žák dělá většinu aktivit, ale pouze s vysokou mírou vedení nebo pozornosti.

Hodno cení	Definice hodnocení	Situace/ Prostředí	Příklady
4	Participace ve všech aspektech s občasnou asistencí Žák vykonává většinu aktivit a vyžaduje pouze občasnou pomoc.	Běžná/speciální třída Hřiště/Přestávka Přeprava Toalety/Hygiena Přesun Stravování	Žák potřebuje občas poradit a upozornit, aby dodržoval pravidla třídy; žák potřebuje obzvláště pomoci s některým vybavením, pomůckami, materiálem (např. s nůžkami). Žák potřebuje před hrou zvláštní pomoc při chystání pomůcek nebo potřebuje připomenout pravidla hry nebo postupy. Žák potřebuje pomoci otevřít dveře nebo pomoci při nástupu na nákladní plošinu, ale všechny ostatní úkony zvládá sám. Žák občas potřebuje pomoci se zapínáním (více pomoci než žáci stejného věku/stejného vzdělávacího ročníku). Žák kvůli bezpečnosti potřebuje dozor při pohybu do schodů, jinak se po škole pohybuje samostatně. Žák potřebuje pomoc při nesení tácu nebo při nachystání jídla, jinak jí samostatně.

Rozdíl mezi hodnocením 3 a hodnocením 4 je v tom, jak často je třeba pomoci dospělého. Hodnocení stupněm 3 znamená, že žák potřebuje téměř neustálou pozornost, dozor a vedení. Hodnocení stupněm 4 znamená, že žák dokáže provést většinu aktivit v daném prostředí, ale že v některých činnostech potřebuje více pomoci než žáci stejného věku/ročníku.

5	Modifikovaná plná participace Žák provádí většinu aktivit nebo úkolů samostatně. Neprovádí některé specifické aktivity v daném prostředí, (např. nepoužívá houpačku na hřišti) nebo potřebuje adaptaci/úpravy jiného druhu nebo stupně než jeho spolužáci, ale jinak se účastní plně.	Běžná/speciální třída Hřiště/přestávka Přeprava Toalety a hygiena Přesun Stravování	Žák potřebuje upravené vybavení jako např. specializovaný počítač, nebo nedělá jednu nebo dvě aktivity (např. žák na invalidním vozíku pracuje u stolu, když spolužáci pracují na zemi). Žák se neúčastní rychlých pohybových fyzických her nebo neleze na vysoké prolézačky, ale vykonává ostatní typické aktivity. Žák cestuje upraveným vozem, ale samostatně nastoupí, vystoupí a zaujme vhodnou polohu. Žák sám provede výměnu katetru nebo plen. Žák využívá alternativní trasu nebo má nárok na zvláštní místo. Žák se sám krmí sondou; student jí v jídelně se spolužáky, ale potřebuje na jídlo více času, speciálně připravené jídlo nebo upravené náčiní.
---	---	--	---

Rozdíl mezi hodnocením stupněm 4 a hodnocením stupněm 5 je v potřebě pomoci dospělého nad rámec pomoci poskytované žákům stejného věku/studijního ročníku. Hodnocení stupněm 4 znamená, že žák potřebuje pomoc dospělého při některých důležitých aktivitách v daném prostředí, ačkoli vykonává většinu činností samostatně. Hodnocení stupněm 5 znamená, že žák buď nevykonává některé činnosti, které nejsou pro celkovou účast považovány za důležité, nebo že žák vykonává veškeré relevantní činnosti, ale k tomu musí mít zavedeny jisté úpravy/adaptace.

6	Plná participace Žák se plně účastní všech úkolů a aktivit v daném prostředí/v dané situaci. Nepotřebuje žádnou pomoc nebo úpravy nad rámec toho, co je poskytováno žákům stejného věku/studijního ročníku.	Běžná/speciální třída Hřiště/Přestávka Přeprava Toalety/Hygiena Přesun Stravování	Žák se účastní aktivit ve třídě ve stejném rozsahu jako žáci stejného věku/studijního ročníku a řádně se chová. Žák si stejným způsobem jako jeho spolužáci účastní všech aktivit na veškerém vybavení. Žák cestuje do školy autobusem a dodržuje standardní postupy/trasy. Žák je při používání standardních toalet stejně samostatný a nezávislý jako jeho spolužáci. Žák se sám přesouvá z jedné části školy do druhé a dodržuje standardní pravidla a trasy. Žák zvládá veškeré aspekty stravování, včetně zařízení stravy v jídelně v příslušných případech.
---	---	--	--

Rozdíl mezi hodnocením stupněm 5 a hodnocením stupněm 6 je v tom, jestli žák používá adaptace/ úpravy. Hodnocení stupněm 5 znamená, že žák je úplný účastník, ale dosahuje úplné účasti díky tomu, že nevykonává jisté aktivity nebo díky tomu, že využívá speciálních adaptací/úprav daného prostředí. Hodnocení stupněm 6 znamená, že žák vykonává všechny činnosti v typickém kontextu a způsobem typickým pro většinu žáků stejného věku/studijního ročníku. Rozdíl mezi hodnocením stupněm 5 a hodnocením stupněm 6 zdůrazňuje důležitost kontextuální podpory, která vzniká díky úpravám/adaptacím při plánování změn v umístění žáka v rámci školy nebo třídy.

Část III Výkon při aktivitách

Výkon při fyzických aktivitách: hodnotící stupnice jsou používány k hodnocení výkonu při aktivitách, jež mohou mít důležitý fyzický komponent. Důraz je přitom kladen spíše na žákův fyzický výkon než na jeho ochotu to udělat nebo jeho uvědomění toho, co je třeba udělat. Každé hodnocení by mělo odrážet žákův skutečný výkon, ne hodnocení jeho skrytých schopností. Pokud je výkon žáka z nějakého důvodu omezen, ohodnoťte skutečnou kvalitu daného výkonu podle kritérií.

Výkon při kognitivních/behaviorálních aktivitách: hodnotící stupnice jsou používány k hodnocení aktivit, které mají důležitý sociální, behaviorální nebo kognitivní komponent. Při hodnocení těchto aktivit vezměte spíše než žákovy fyzické schopnosti v úvahu takové faktory, jako jsou žákovo chápání, sociální uvědomění nebo schopnost úsudku a stupeň behaviorálního omezení. Pokud je žák z fyzického důvodu neschopen danou aktivitu provést, udělte hodnocení „1- Nevykonává“. Pokud žák může jinému člověku dát vhodným způsobem pokyn k provedení aktivity, udělte hodnocení „2- Vykonává částečně“.

Důležité pokyny

- Pokud není uvedeno jinak, hodnoťte žákův skutečný výkon, bez ohledu na použité prostředky nebo metody. Například žák, který používá invalidní vozík, může u položky „cestování“ dostat hodnocení „4- Konzistentní výkon“, pokud se pohybuje samostatně a tempem srovnatelným s vrstevníky.
- Hodnocení by mělo být založeno na tom, co žák skutečně dělá, ne na tom, jaké jsou jeho skryté schopnosti či dovednosti.
- Pokud žákovi není dána možnost vykonávat danou aktivitu, protože dospělý usoudí, že by to pro žáka bylo nebezpečné nebo že by toho nebyl schopen, udělte hodnocení „1- Nevykonává“.

Hodno cení	Definice hodnocení	Příklady hodnocených jevů	Příklady
1	Nevykonává Aktivita je pro žáka příliš obtížná, nebo respondent nemůže výkon ohodnotit, protože žák postrádá dílčí dovednosti, které jsou třeba k započítání dané aktivity.	Pohyb po nerovném povrchu Požádání o svolení ve správném kontextu, tam, kde je to třeba	Při přechodu povrchů jiných, než hladká podlaha je žák přesouván jinými. Žák nerozeznává situace, kdy by měl požádat o svolení a ani s náповědou tak nečiní; veškeré chování je pečlivě monitorováno.
2	Vykonává částečně (Částečný výkon) Žák činí smysluplný pokus nebo příspěvek v dané aktivitě, ale celou aktivitu není schopen dokončit vůbec nebo bez výrazné náповědy či vedení.	Pohyb po nerovném povrchu Požádání o svolení ve správném kontextu, tam, kde je to třeba	Žák se pokouší pohybovat přes některé nerovné povrchy, ale snadno se unaví a bez pomoci nepřejde větší hrboly; žák je schopen navést ostatní ohledně toho, jak jeho vozík přepravit přes práh. Žák často začne jednat bez toho, aby požádal o svolení, ale když je přerušen a upozorněn, dokáže vhodným způsobem požádat.
3	Vykonává nekonzistentně (Nekonzistentní výkon) Žák někdy aktivitu zahájí a dokončí, ale neděje se tak konzistentně nebo na stejné úrovni jako u žáků stejného věku/studijního ročníku; před zahájením aktivity může potřebovat pokyny, náповědu, nebo pomoc.	Pohyb po nerovném povrchu Požádání o svolení ve správném kontextu, tam, kde je to třeba	Žák se bez obtíží dokáže pohybovat přes některé nerovné povrchy jako např. hrbolatý asfalt, ale při přechodu přes štěrk nebo vyježděné koleje potřebuje kvůli nebezpečí pádu dozor. Žák si místy vhodně vyžádá svolení; někdy ale začne jednat bez povolení; nebo požádá pouze tehdy, pokud dostane strukturovanou náповědu (např. se učitel zeptá: „Není třeba, aby ses mě prvně na něco zeptal?“)
4	Vykonává konzistentně (Konzistentní výkon) Žák aktivitu konzistentně zahajuje a dokončuje, když je mu dán pokyn, a to ve stanoveném čase na stejné úrovni jako u žáků stejného věku/studijního ročníku. Poznámka: žákův výkon může být neodborný, nevyspělý nebo nekompletní, ale tato úroveň výkonu je srovnatelná s tím, co se typicky očekává od daného věku nebo studijního ročníku.	Pohyb po nerovném povrchu Požádání o svolení ve správném kontextu, tam, kde je to třeba	Žák se bez obtíží pohybuje uvnitř i vně školy; sám na nerovném nebo nebezpečném povrchu iniciuje patřičnou úpravu rychlosti, způsobu chůze atd.; pád nehrozí. Žák soustavně rozeznává případy, kdy je třeba požádat o svolení (např. k opuštění třídy, aby si mohl vzít nějakou věc); pamatuje si, že má o svolení požádat a vyčká odpovědi, teprve pak začne jednat.

SFA (School Function Assessment) – Процена школског функционисања ученика

ОБРАЗАЦ ЕВИДЕНЦИЈЕ: Информације о ученику

Име:	
Пол:	Мушки _____ Женски _____
Школа:	Разред _____
Разредни старешина:	
Ученик похађа (у односу на вршњаке):	☐ Програм редовног образовања ☐ Програм специјалног образовања

	дан месец година
Датум процене:	____ / ____ / ____
Датум рођења:	____ / ____ / ____
Старост приликом процене:	

Информације о учитељу (наставнику)

Име и презиме:	
Име и презиме:	
Име и презиме:	

Однос са учеником:	
Однос са учеником:	
Однос са учеником:	

Координатор процене _____

Информације о ученику

Језик (језици) који (које) користи ученик:		
.....		
Примарна средства комуникације (уколико користи више од једног средства, нумерисати у складу с учесталашћу: 1 = најучесталије, 2, 3 итд.)		
	Рецептивно	Експресивно
усмено	☐	☐
писано/сликовно	☐	☐
знаковни језик/говор прстима	☐	☐
гестикулација/покрети тела	☐	☐
табла за комуникацију	☐	☐
рачунар/електронски	☐	☐
Примарна средства кретања (уколико користи више од једног средства, нумерисати у складу с учесталашћу коришћења 1 = најучесталије, 2, 3 итд.)		
☐ хода самостално ☐ штаке, штап, ходалица ☐ инвалидска колица (мануелна) ☐ инвалидска колица (електронска) ☐ друго (прецизирати) _____		

Примарни начин писања (уколико се користи више од једног средства, нумерисати у складу с учесталашћу: 1 = најучесталије, 2, 3 итд.)
☐ писање руком ☐ рачунар ☐ диктат ☐ писаћа машина за Брајево писмо ☐ друго (прецизирати) _____

Примарно превозно средство до/од школе
☐ редовни школски аутобус ☐ прилагођено возило ☐ аутомобил ☐ пешке ☐ друго (прецизирати) _____

Информације о ученику (наставак)

Услови (сметње) који могу утицати на учинак ученика: (обележити оно што је присутно и укратко објаснити)

- Интелектуалне сметње _____
- Поремећаји учења _____
- Поремећај говора или језика _____
 - Ограничења у рецептивној комуникацији _____
 - Ограничења у експресивној комуникацији _____
- Аутизам _____
- Емоционални поремећај или озбиљни проблеми у понашању _____
- Поремећај пажње (поремећај недостатка пажње, хиперактивност) _____
- Оштећење вида _____
- Оштећење слуха _____
- Глувоћа _____
- Глувоћа/слепило _____
- Други чулни поремећаји _____
- Оштећења кретања _____
 - Доњи екстремитети: оба један _____
 - Горњи екстремитети: оба један _____
- Вишеструке сметње _____
- Трауматска повреда мозга _____
- Други неуролошки поремећај _____
- Друга специфична здравствена стања (нпр. срчани поремећај, астма) _____

Информације о школи

Да ли ученик тренутно остварује успех у школи на нивоу разреда или приближно нивоа разреда?

- Да НЕ (описати предности и ограничења) _____

Тип школе:

- државна редовна
- државна за ученике са сметњама у развоју
- државна алтернативна школа за децу са сметњама у развоју у власништву школског округа
- приватна за ученике са сметњама у развоју
- болница
- приватна са програмима за децу са сметњама у развоју (школа са дневним боравком)
- државна колаборативна за децу са сметњама у развоју (школа коју заједнички воде два или више округа)
- друго (описати) _____

Изглед учионице:

Ученик се углавном АКАДЕМСКИ образује у следећем окружењу:

- редовна учионица
- учионица за децу са сметњама у развоју

Ученик користи следеће услуге

- редовно образовање
- прилагођено (специјално) образовање
- помоћ одраслог у разреду ван школе
- академска подршка у разреду ван школе
- радна терапија у разреду ван школе
- физикална терапија у разреду ван школе
- рад са логопедом у разреду ван школе
- медицинска помоћ у разреду ван школе
- друго (описати) _____

План школе:

Попунити овај одељак уколико би карактеристике физичког окружења могле утицати на функционални учинак ученика (нпр. уколико ученик има сметње покрета, издржљивости или вида).

Приближна величина школе:

- мање од 10 учионица
- 10-25 учионица
- више од 25 учионица

Физичке карактеристике школе

- школа је само на једном нивоу - без степеница или прагова
- до свих делова школе може се доћи инвалидским колицима помоћу лифтова или рампи
- до свих спољашњих делова може се доћи инвалидским колицима (нпр. пољана, игралиште)
- до већине делова школе може се доћи инвалидским колицима помоћу лифтова или рампи
- стазе између већих делова имају путоказе, оријентире, знакове
- ознаке на Брајевом писму
- Остале карактеристике школе које могу да буду битне за ученика који се процењује: _____

ДЕО I Партиципација

Упутства: Прочитати описе сваке срединске ситуације (одреднице) у даљем тексту. Потом погледати критеријуме оцењивања који се налазе у *Смерници о скали оцењивања* да би се одредила оцена која најбоље описује садашњи ниво партиципације у свакој одредници. Заокружити одговарајућу оцену поред сваке одреднице у даљем тексту. Оценити шест одредница активности: редовна учионица или учионица за специјално образовање (у зависности од тога где се ученик образује) и све преостале одреднице којих има пет. Свака оцена треба да прикаже степен до којег ученик активно учествује у свим значајним активностима, у истом контексту као други ученици, као и да узме у обзир све аспекте задатака и активности у које су ученици укључени (физички, когнитивни, друштвени итд). Израчунати збир шест оцена да би се добио укупан резултат и уписати резултат у поље означено као Резултат за укупну партиципацију.

Оцените ЈЕДНУ од следећих одредница.	
<p>Редовна учионица: (Дефинисана као просторија учионице у којој се образује већина ученика.) Укључује задатке и активности везане за просторију учионице, као што су кретање по учионици, коришћење средстава и материјала, рутине постављања-сређивања/чишћења, извршавање индивидуалних и групних задатака, праћење и испуњавање упутстава и правила и испољавање одговарајућег друштвеног понашања. Не узимати у обзир академско функционисање код одређивања оцене.</p>	1 2 3 4 5 6
<p>Учионица за образовање ученика са сметњама у развоју: (Дефинисана као просторија одвојена од просторије у којој се образује већина ученика.) Укључује задатке и активности везане за просторију учионице као што су: кретање по учионици, коришћење средстава и материјала, рутине постављања/чишћења, извршавање индивидуалних и групних задатака, праћење и испуњавање упутстава и правила и испољавање одговарајућег друштвеног понашања у складу с нормама учионице. Не узимати у обзир академско функционисање код одређивања оцене.</p>	1 2 3 4 5 6

Оцените СВЕ следеће одреднице	
<p>Игралиште/простор за одмор: Слободно време проведено у учионици, физкултурној сали, или на игралишту (без структурираних часова физичког образовања) укључујући како физичке тако и социјално-емотивне аспекте учешћа. Садржи играње игара које укључују физичку активност, користећи опрему на игралишту, поштовање правила игре и играње заједно са вршњацима. Уколико ученик има одмор у месту које је одвојено од свих или већине вршњака, партиципација ученика треба да се оцени као „1 - партиципација изузетно ограничена.“</p>	1 2 3 4 5 6
<p>Транспорт: Долазак и одлазак из школе у свим условима (као што су временски услови или саобраћај) користећи један или више начина (нпр. аутобус, аутомобил, комби, пешке). Укључује улазак и излазак из возила, улазак и излазак из зграде школе и испољавање одговарајућег друштвеног понашања у возилима као и током преласка у и из зграде. (Напомена: Кретање у оквиру школе наводи се у одредници Транзиција-Преласци)</p>	1 2 3 4 5 6
<p>Купатило/лична нега: Лична нега која се обавља у окружењу купатила, укључујући облачење, коришћење катетера или пелена, пуштање воде у тоалету, вођење бриге о личној хигијени (нпр. прање руку) и физичке радње одласка/изласка из купатила и на/са тоалета. Уколико ученик никада не користи купатило, учешће ученика треба да се оцени као „1 - Учешће изузетно ограничено.“</p>	1 2 3 4 5 6
<p>Транзиција (Преласци): Кретање из једног дела школе или просторије у други део, укључујући стајање у реду, улажење у пуне ходнике или пролазе, проходност улаза, праћење упутстава и правила и испољавање одговарајућег друштвеног понашања. (Напомена: Прелазак са активности на активност у учионици оцењује се у одредници Учионица)</p>	1 2 3 4 5 6
<p>Време за оброк/ужину: Задаци и активности повезани с исхраном у школи било да се исхрана одвија у школској трпезарији или учионици, као што је добијање или организовање ручка или ужине, једење и чишћење и испољавање одговарајућег друштвеног изгледа и понашања током јела. Уколико се ученик храни помоћу сонде, оценити степен његовог учешћа у редовном окружењу током времена за ручак/ужину. Уколико се ученик храни у месту које је одвојено од других ученика, учешће ученика треба да се оцени као „1 - Учешће изузетно ограничено.“</p>	1 2 3 4 5 6
<p>Резултат за укупну партиципацију (збир шест оцена)</p>	
Иницијали испитаника	

Кључ оцена за одреднице	
<p>1: Учешће (партиципација) у активностима је изузетно ограничено</p>	<p>2: Ученик учествује у неколико активности</p>
<p>3: Учествовање у свим аспектима уз непрекидан надзор</p>	<p>4: Учествовање у свим аспектима уз повремену помоћ</p>
<p>5: Модификовано потпуно учешће</p>	<p>6: Потпуно учествовање</p>

III ДЕО Извођење активности - Физички задаци

Упутства: Прочитати описе сваке функционалне активности у даљем тексту. Потом погледати критеријуме оцењивања који се налазе у *Смерници о скали оцењивања* да би се одредила оцена која најбоље описује садашњи ниво функционалног учешћа ученика у свакој активности. Сабрати оцене у оквиру сваке скале да би се добио укупан резултат. Уписати укупни резултат за сваку скалу у одговарајуће поље.

Кретање	
1. Креће се по равним површинама, укључујући тротоаре, линолеум, асфалт итд.....	1 2 3 4
2. Креће се по учионици	1 2 3 4
3. Пролази кроз улазна врата или уске отворе	1 2 3 4
4. Креће се дуж умерених раздаљина (нпр. дужина три учионице)	1 2 3 4
5. Креће се до суседне учионице	1 2 3 4
6. Креће се по било којем месту/делу у згради (само један ниво - без степеница)	1 2 3 4
7. Креће се у пролазима, ходницима	1 2 3 4
8. Креће се уз и низ нагиб и рампе.	1 2 3 4
9. Креће се слободно по просторији без ударања о препреке или уз ретко ударање о препреке ..	1 2 3 4
10. Држи корак са другим ученицима на кратким раздаљинама (нпр. 20 или 30 стопа)	1 2 3 4
11. Улази у просторију и седа/заузима место а да не удара у препреке или људе	1 2 3 4
12. Креће се по неравним површинама (нпр. травњаци, шљунак, прагови)	1 2 3 4
13. Креће се у линији са ученицима из разреда ..	1 2 3 4
14. Маневрише око жљебова, рупа и других опасних површина	1 2 3 4
15. Креће се кроз закрчене просторе (нпр. пуне ходнике) а да не налети на људе или предмете	1 2 3 4
16. Излази из зграде у одређени простор (у случају евакуације) у временском року одређеном од стране школе	1 2 3 4
17. Држи одговарајући корак (нпр. држи корак с другим ученицима) и усклађује корак са окружењем према потреби.....	1 2 3 4
18. Креће се по просторима који окружују школу, укључујући прелазак површина са саобраћајем (нпр. паркинг, коловоз школе, игралиште, пољана	1 2 3 4
19. Креће се по клизавим површинама (нпр. влажан или тек исполиран под, залеђене стазе	1 2 3 4
Резултат за кретање	
Иницијали испитаника	

Кључ оцена за извршавање активности	
1: Не извршава	2: Делимично извршава
3: Недоследно извршава	4: Доследно извршава

Одржавање и промена положаја	
1. Одржава адекватан положај најмање пола сата током наставе у учионици	1 2 3 4
2. Стабилно седи на поду.....	1 2 3 4
3. Примиче/удаљава већину или све столице (или инвалидска колица).....	1 2 3 4
4. Прелази са столице/из инвалидских колица на под ...	1 2 3 4
5. Стабилно седи на тоалету	1 2 3 4
6. Подиже се са столице/из инвалидских колица у стојећи положај	1 2 3 4
7. Одржава адекватни положај да би урадио седећи задатак током свих потребних активности у учионици.	1 2 3 4
8. Прелази са пода на столицу или инвалидска колица ...	1 2 3 4
9. Седа и устаје са тоалета.....	1 2 3 4
10. Устаје са пода у стојећи положај	1 2 3 4
11. Улази и излази из најмање једног типа возила	1 2 3 4
12. Улази и излази из свих типова возила (нпр. аутомобил, аутобус, комби)	1 2 3 4
Резултат за одржавање и промену положаја	
Иницијали испитаника	

Рекреативно кретање	
1. Игра се на најмање на једном типу покретног мобилилијара (нпр. љуљашка, клацкалица)	1 2 3 4
2. Баца и хвата велику лопту (за игралиште)	1 2 3 4
3. Игра се на ниском, стабилном мобилијару за играње (нпр. ниске конструкције за пењање)	1 2 3 4
4. Хвата велику лопту која одскаче (лопта за игралиште)	1 2 3 4
5. Трчи најмање 20 корака праволинијски без падања ...	1 2 3 4
6. Трчи без падања, мења смер и брзину	1 2 3 4
7. Може да уради две или више следећих ствари: трчање, скакутање, прескакање, или скакање	1 2 3 4
8. Баца и хвата малу лопту (нпр. лопту за тенис, бејзбол)	1 2 3 4
9. Игра једну или више игара шутања (нпр. шутање лопте)	1 2 3 4
10. Игра две или више игара гађања мете (нпр. кошарка, између две ватре)	1 2 3 4
11. Игра се на високом, стабилном мобилијару за играње (нпр. пречке, решетке, конструкција за пењање увис)	1 2 3 4
Резултат за рекреативно кретање	
Иницијали испитаника	

III ДЕО Извршавање активности - Физички задаци (наставак)

Манипулација покретом	
1. Носи предмете довољно мале да се држе у једној руци.	1 2 3 4
2. Подиже материјале са стола (нпр. храна, материјал за ликовно)	1 2 3 4
3. Отвара врата која имају минимални отпор или немају отпор	1 2 3 4
4. Ставља ствари на празно место на површини пуној ствари (нпр. послужавник на сто)	1 2 3 4
5. Отвара и затвара врата која само треба гурнути	1 2 3 4
6. Премешта предмете на поду (нпр. гура столицу на место)	1 2 3 4
7. Отвара и затвара врата код којих је потребна манипулација (нпр. квака, ручка)	1 2 3 4
8. Ставља супстанце које се могу просути/разбити на сто, а да их не проспе (нпр. послужавник, чаша сока, ломљива ствар)	1 2 3 4
9. Подиже мале ствари са пода (нпр. оловка, папир)	1 2 3 4
10. Носи предмете који су довољно велики да се носе у две руке	1 2 3 4
11. Отвара и затвара све типове врата потребне за кретање у и по школи	1 2 3 4
12. Креће се кроз уске просторе док носи неки предмет (нпр. ред у кантини, између радних столова)	1 2 3 4
13. Носи послужавник (или нешто слично) на коме се налази више од једне ствари без просипања или испадања (може користити послужавник који се ставља у крило када је у инвалидским колицима)	1 2 3 4
14. Креће се по линији (нпр. ред за сервирање, расподела материјала) и сакупља потребне ствари у прихватљивом временском року	1 2 3 4
15. Безбедно носи ломљиве ствари или течности у отвореним посудама	1 2 3 4
16. Отвара врата која имају максимални отпор.	1 2 3 4
Резултат за манипулацију покретом	
Иницијали испитаника	

Коришћење материјала	
1. Отвара и затвара књигу	1 2 3 4
2. Манипулише играчкама просечне величине (нпр. камиони, лутке).....	1 2 3 4
3. Самостално окреће странице у великој књизи.	1 2 3 4
4. Слика четкицом.....	1 2 3 4
5. Користи прибор за писање (нпр. оловке, фломастери, маркери, воштане бојице) за цртање/писање на папиру.	1 2 3 4
6. Самостално окреће странице у малој књизи.	1 2 3 4
7. Манипулише малим деловима игара или играчкама.....	1 2 3 4
8. Отвара и мења поклопце на фломастерима и маркерима.	1 2 3 4
9. Маже пасту или лепак по папиру и ставља други папир на врх да би се залепио	1 2 3 4
10. Одваја један лист папира да би га користио	1 2 3 4
11. Ставља глину у калупе и обликује је итд.	1 2 3 4
12. Ставља папир у фасциклу	1 2 3 4
13. Савија папир са јасним рубом.....	1 2 3 4
14. Сече маказама дуж линије.....	1 2 3 4
15. Користи хефтлицу да причврсти два или више листова папира.....	1 2 3 4
16. Конструира користећи неколико материјала (нпр. папир, дрво, тканина, кожа, жица, предиво)	1 2 3 4
17. Сече и наноси лепљиву траку	1 2 3 4
18. Извршава задатке са дидактичким картицама	1 2 3 4
19. Брише написано оловком без цепања папира.	1 2 3 4
20. Исеца једноставне облике	1 2 3 4
21. Зарезује оловку помоћу зарезача	1 2 3 4
22. Користи све материјале за ликовно слично вршњацима.	1 2 3 4
23. Спаја неколико листова папира са поравнатим ивицама (нпр. да би их сложио или поравнао)	1 2 3 4
24. Савија и прави ствари од папира и картона	1 2 3 4
25. Спаја папир спајалицом	1 2 3 4
Резултат за коришћење материјала	
Иницијали испитаника	

Кључ оцена за извршавање активности

1: Не извршава 2: Делимично извршава
3: Недоследно извршава 4: Доследно извршава

III ДЕО Извођење активности - Физички задаци (наставак)

Постављање и склањање (чишћење)	
1. Подиже и држи мале предмете у руци.....	1 2 3 4
2. Ставља предмете/материјале на велике површине (нпр. сто, полице).	1 2 3 4
3. Одлаже смеће у канту за смеће	1 2 3 4
4. Отвара кесу без затварача (нпр. папирна кеса).....	1 2 3 4
5. Склања материјале/храну из великих посуда (нпр. из кутије, полице, канте за смеће).	1 2 3 4
6. Ставља ствари/материјале у мале посуде (нпр. тегле).	1 2 3 4
7. Користи сунђер или крпу за брисање равних површина (нпр. радни сто/сто)	1 2 3 4
8. Вади материјале или храну из малих посуда (нпр. тегле, картонске кутије)	1 2 3 4
9. Узима и враћа књигу на сто	1 2 3 4
10. Слаже материјале (нпр. на радном столу или на тацни у школској кухињи).	1 2 3 4
11. Узима личне ствари из своје торбе или џепа и даје их другом (нпр. домаћи, новац за ручак).	1 2 3 4
12. Сакупља предмете/материјале (нпр. тањире од других)....	1 2 3 4
13. Склања и отвара поклопце са посуда	1 2 3 4
14. Предаје предмете и материјале	1 2 3 4
15. Отвара картонске кутије (нпр. картонску кутију млека)	1 2 3 4
16. Отвара затворене кесе (нпр. чипс)	1 2 3 4
Резултат за постављање и склањање (чишћење)	
Иницијали испитаника	

Једење и пијење	
Уколико се ученик искључиво храни помоћу сонде, резултат је „1“ за све ставке и прећи на следећи одељак.	
1. Редовно једе ручак/ужину а да се не загрдне.....	1 2 3 4
2. Пије из шоље или чаше	1 2 3 4
3. Подиже или спушта прибор за јело	1 2 3 4
4. Приноси мале залагаје устима и жваће мале комаде....	1 2 3 4
5. Ставља у уста храну из тањира/посуде користећи виљушку или кашику	1 2 3 4
6. Пије без просипања из најмање једног типа посуде (нпр. шоља, чаша, картонска амбалажа итд)	1 2 3 4
7. Кашиком узима храну или течност	1 2 3 4
8. Једе и пије и при том не бали и не слини.	1 2 3 4
9. Једе у оквиру одређеног времена	1 2 3 4
10. Скупља храну виљушком	1 2 3 4
11. Користи салвету да обрише лице	1 2 3 4
12. Убада храну виљушком	1 2 3 4
13. Користи салвету да обрише руке	1 2 3 4
14. Пије из чесме за ученике.....	1 2 3 4
Резултат за једење и пијење	
Иницијали испитаника	

Хигијена	
Оценити стварни физички учинак (на другом месту се наводе когнитивна и бихејвиорална питања); Ставке личне неге могу се односити на коришћење тоалета, катетера или пелена.	
1. Суши руке, користећи било који начин	1 2 3 4
2. Пере руке	1 2 3 4
3. Отвара/затвара славину за воду.....	1 2 3 4
4. Узима папирни убрус из кутије за извлачење убруса или пешкир са полице	1 2 3 4
5. Притиска ручку да повуче воду у тоалету.....	1 2 3 4
6. Узима сапун из било којег типа посуде, или држи и наноси чврст сапун	1 2 3 4
7. Брише нос	1 2 3 4
8. Правовремено води бригу о потреби да иде у тоалет да не би био мокар (нпр. на време иде у купатило или мења пелене)	1 2 3 4
9. Правовремено води бригу о потреби да иде у тоалет да се не би унередио (нпр. на време иде у купатило или мења пелене)	1 2 3 4
10. Узима тоалетни папир из ролне или кутије	1 2 3 4
11. Дува нос.....	1 2 3 4
12. Диже или спушта поклопац или даску на тоалету према потреби	1 2 3 4
13. Затвара и причвршћује преграду или врата	1 2 3 4
14. Брише се или чисти након коришћења тоалета (узети у обзир свако чишћење осим прања руку)	1 2 3 4
15. Покрива уста/нос руком или марамицом када кашље или кија	1 2 3 4
Резултат за хигијену	
Иницијали испитаника	

Кључ оцена за извршавање активности

- 1: Не извршава 2: Делимично извршава
3: Недоследно извршава 4: Доследно извршава

III Извршавање активности - Физички задаци (наставак)

Облачење	
1. Скида капу	1 2 3 4
2. Скида први део одеће (нпр. џемпер, капут)	1 2 3 4
3. Ставља капу	1 2 3 4
4. Облачи горњи део одеће (нпр. џемпер, капут)	1 2 3 4
5. Спусти доњи део одеће са струка ка коленима и навлачи је са колена на струк (нпр. код одласка у тоалет).....	1 2 3 4
6. Затвара и отвара рајсфершлус при чему се рајсфершлус не одваја и не заглављује	1 2 3 4
7. Скида доњи слој одеће који се навлачи преко главе (нпр. мајица, џемпер).....	1 2 3 4
8. Изува ципеле/чизме	1 2 3 4
9. Качи одећу на куку или вешалицу.....	1 2 3 4
10. Навлачи горњи део одеће (нпр. џемпер)	1 2 3 4
11. Облачи и свлачи чарапе.....	1 2 3 4
12. Обува ципеле/чизме (не треба узимати у обзир везивање или закопчавање).....	1 2 3 4
13. Закопчава ципеле везивањем или коришћењем чичак траке	1 2 3 4
14. Раздваја или навлачи рајсфершлус (његов почетак)	1 2 3 4
15. Закопчава низ дугмади један наспрам другог	1 2 3 4
16. Закопчава копчу каиша.....	1 2 3 4
17. Закопчава малу дугмад (мању од 2-3 cm).....	1 2 3 4
Резултат за облачење	
Иницијали испитаника	

Писмени рад	
Попунити ову скалу само уколико ученик редовно користи папир/оловку за рад у учионици.	
1. Ради слева надесно	1 2 3 4
2. Одређује одговарајућу почетну тачку или крај на папиру или радном листу	1 2 3 4
3. Пише на линијама папира или у одређеном простору на радном листу	1 2 3 4
4. Пише бројеве и слова одговарајуће величине	1 2 3 4
5. Проудукује речи и бројеве прихватљивог квалитета.....	1 2 3 4
6. Пази на простор на радном листу када се у њему налази више ставки; не изоставља ставке	1 2 3 4
7. Тачно/читко преписује материјал из оближњег извора (нпр. из уџбеника).....	1 2 3 4
8. Оставља одговарајући простор између речи	1 2 3 4
9. Према потреби, поравнава бројеве и слова (нпр. задаци с бројевима, листе)	1 2 3 4
10. Организује писане ставке на страници (нпр. прави размак између математичких задатака на папиру; прелази на следећи ред уколико је то одговарајуће)	1 2 3 4
11. Тачно/читко преписује материјал са даљине (нпр. са табле)	1 2 3 4
12. Ради писмени задатак потребном брзином тако да иде у корак с вршњацима	1 2 3 4
Резултат за писмени рад	
Иницијали испитаника	

Пењање уз/силазак низ степенице	
Попунити ову скалу само уколико ученик рутински мора да користи степенице у школи.	
1. Пење се и силази низ једну степеницу (нпр. ивичњак)	1 2 3 4
2. Хода/пење се/силази низ мале степенице (4-5 степеника)	1 2 3 4
3. Хода/силази низ степенице (најмање 12 степеника)	1 2 3 4
4. Хода/пење се уз степенице (најмање 12 степеника)	1 2 3 4
5. Редовном брзином хода/пење се и силази низ степенице (најмање 12 степеника)	1 2 3 4
6. Хода/пење се и силази низ степенице редовном брзином када носи неки предмет	1 2 3 4
Резултат за пењање уз/силазак низ степенице	
Иницијали испитаника	

Коришћење рачунара и опреме	
Попунити ову скалу само уколико ученик рутински користи рачунар.	
1. Укључује опрему користећи једноставан прекидач (нпр. рачунар/касетофон)	1 2 3 4
2. Ради 1/2 сата за рачунаром без замора.	1 2 3 4
3. Лоцира и погађа од једног до два тастера заредом да би извршио функције на рачунару	1 2 3 4
4. Лоцира и погађа три или више тастера заредом да би извршио функције на рачунару.....	1 2 3 4
5. Користи миша за обављање функција на рачунару	1 2 3 4
6. Ставља и вади дискете из рачунара или траку из касетофона	1 2 3 4
7. Пише потпуну реченицу на рачунару у прихватљивом времену	1 2 3 4
8. Ради задатак у учионици користећи рачунар оном брзином тако да иде у корак с вршњацима	1 2 3 4
Резултат за коришћење рачунара и опреме	
Иницијали испитаника	

Кључ оцена за извршавање активности			
1: Не извршава	2: Делимично извршава	3: Недоследно извршава	4: Доследно извршава

III ДЕО Извршавање активности – Когнитивно / бихејвиорални задаци

Функционална комуникација	
Узети у обзир било који успостављени вид комуникације (нпр. усмена, знаковна, на рачунару, писана, табла за комуникацију). Оцене треба да се заснивају на тумачењу других који су упознати с начином ученикове комуникације.	
1. Комуницира: да/не, прихватање/одбијање, или избор између 2 или више ставки	1 2 3 4
2. Саопштава да је „гладан“ или „жедан“	1 2 3 4
3. Саопштава да је „болестан“, „повређен“ или „треба помоћ“	1 2 3 4
4. Саопштава да му је потребна помоћ за функционалан (неакадемски) задатак (нпр. лична нега, отварање посуде)	1 2 3 4
5. Говори име и презиме	1 2 3 4
6. Саопштава где се нешто налази у учионици или школи	1 2 3 4
7. Саопштава кратке поруке другом лицу	1 2 3 4
8. Саопштава упите/захтеве за информације	1 2 3 4
9. Саопштава кратке поруке једног лица другом (нпр. учитељ директору школе)	1 2 3 4
10. Саопштава основне информације о безбедности	1 2 3 4
11. Довољно добро описује неки предмет да би се он могао тачно идентификовати	1 2 3 4
12. Саопштава куда би ишао/ишла или шта би радио/радила да се изгуби (нпр. на школским излетима).....	1 2 3 4
13. Саопштава другима сложена упутства (од три корака)	1 2 3 4
Резултат за функционалну комуникацију	
Иницијали испитаника	

3: Недоследно извршава 4: Доследно извршава

Памћење и разумевање	
1. Показује разумевање основних упућивања или упутстава од 1 корака (нпр. дођи овамо, стани, настави, узми књигу)	1 2 3 4
2. Показује памћење у односу на коришћење прибора и материјала док се подучава (нпр. прибор у учионици, прилагођена опрема, специјализоване ствари)	1 2 3 4
3. Показује да се сећа рутина/структура од дана до дана	1 2 3 4
4. Показује да се сећа где припадају материјали	1 2 3 4
5. Показује да се сећа правца ка/од других делова у школи/око школе (нпр. не изгуби се)	1 2 3 4
6. Показује разумевање упутстава/праваца који укључују предлоге или просторне концепте (нпр. у кутији, испод столице)	1 2 3 4
7. Показује разумевање правца или упутстава од 2 корака	1 2 3 4
8. Показује да је запамтио правила игре/активности (нпр. игре на табли)	1 2 3 4
9. Показује разумевање за (следи) правце/упутства који садрже условне, временске или редне концепте (нпр. ако/тада, након, касније, прво/друго)	1 2 3 4
10. Показује способност праћења низа од три или више повезаних упутстава (нпр. склони ствари, узми капут и стани у ред)	1 2 3 4
Резултат за памћење и разумевање	
Иницијали испитаника	

Кључ оцена за извршавање активности	
1: Не извршава	2: Делимично извршава

III ДЕО Извршавање активности – Когнитивно/бихејвиорални задаци (наставак)

Поштовање друштвених конвенција	
1. Једе и пије сам своју храну осим уколико нема одобрење других (да се послужи).....	1 2 3 4
2. Показује одговарајуће понашање у односу на питања сексуалности (нпр. уздржава се од експлицитног сексуалног разговора/ радњи, показивања личних делова тела)	1 2 3 4
3. Смеје се, потврдно клима главом или каже „молим“ када му се каже „хвала“	1 2 3 4
4. Одржава одговарајуће социјалне/физичке границе држећи руке себи, седећи/стојећи на одговарајућој раздаљини	1 2 3 4
5. Лепо се понаша, укључујући изговарање „молим,“ „хвала“ и „извини“ када је то потребно	1 2 3 4
6. На одговарајући начин узима ствари које су удаљене (нпр. пита/показује пре него да посеже за њима	1 2 3 4
7. Поштује друштвене конвенције у односу на одговарајуће теме и језик (нпр. без тема које нарушавају апетит док се једе, разговор о боравку у купатилу).....	1 2 3 4
8. Тражи дозволу у контекстима када се то очекује (нпр. да напусти просторију, да користи нешто што припада неком другом).....	1 2 3 4
9. Поштује приватност других	1 2 3 4
10. Извињава се за ненамерне грешке (нпр. када налети на другу особу)	1 2 3 4
11. Показује да препознаје како и када да разговара о личним стварима (нпр. шта се десило у тоалету)	1 2 3 4
12. Поштује друштвене конвенције у односу на постављање питања или изјаве које су непријатне или болне за друге	1 2 3 4
Резултат за поштовање друштвених конвенција	
Иницијали испитаника	

Усклађеност са упутствима одраслих и правилима школе	
1. Поступа према добијеном упутству када му се каже „да“ или „почни“.....	1 2 3 4
2. Сарађује на основу налога и упутстава које нису рутинске а које добије од учитеља или одговорног одраслог лица	1 2 3 4
3. Сарађује када се од њега тражи помоћ око чишћења или других задатака у учионици	1 2 3 4
4. Поштује правила у односу на дозвољене и недозвољене предмете у учионици	1 2 3 4
5. Поштује правила која се тичу дозвољених простора у односу на просторе изван граница или ограничене просторе.	1 2 3 4
6. Одмах стаје са активношћу када му се тако каже.	1 2 3 4
7. Поштује правила којима се уређује кретање по учионици (нпр. стајање у реду, промена места седења).	1 2 3 4
8. Показује бригу код коришћења и руковања стварима других.	1 2 3 4
9. Поштује правила којима се регулише коришћење тоалета (нпр. коришћење одговарајуће количине тоалет папира, одговарајуће одлагање отпада)	1 2 3 4
10. Поштује правила којима се уређује кретање по школи (нпр. трчање, ходање у реду).	1 2 3 4
11. Поштује правила у односу на причање.....	1 2 3 4
12. Чисти одређену површину и склања ствари у одговарајуће време	1 2 3 4
13. Следи временска ограничења која постави одрасла особа	1 2 3 4
14. Диге руку (или прави неки други гест) пре него што постави питање или одговори	1 2 3 4
15. Држи своје ствари уредно на одређеном месту.	1 2 3 4
Резултат за усклађеност са упутствима одраслих и правилима школе	
Иницијали испитаника	

Кључ оцена за извршавање активности

1: Не извршава **2:** Делимично извршава **3:** Недоследно извршава **4:** Доследно извршава

III ДЕО Извршавање активности Когнитивно / бихејвиорални задаци (наставак)

Понашање при решавању задатака / завршавање задатака	
1. Слуша/држи пажњу најмање 5 минута.....	1 2 3 4
2. Остаје на одређеном простору за игру/рад без надзора током одређеног времена	1 2 3 4
3. Тихо држи пажњу/усредсређен је на звучну или визуелну презентацију најмање 20 минута.....	1 2 3 4
4. Пажљиво прати објашњења/упутства која се дају малој групи ученика	1 2 3 4
5. Пажљиво прати причу или лекцију коју држи учитељ дуже од 15 минута	1 2 3 4
6. Посвећен је задатку у сопственом раду или игри најмање 15 минута	1 2 3 4
7. Слуша/пажљиво прати целокупну активност на часу, презентацију или лекцију	1 2 3 4
8. Одржава прихватљиви ниво учинка док не ради у близини других	1 2 3 4
9. Покушава да измени извршење рада на основу сугестија и конструктивних савета учитеља	1 2 3 4
10. Опоравља се након неуспеха (тј. не одустаје или се не раздражује)	1 2 3 4
11. Почине с радом убрзо након што добије упутства	1 2 3 4
12. Утврђује материјале потребне за одређени задатак. ...	1 2 3 4
13. Обавештава учитеља када су му потребне информације о задатку или одређена помоћ.....	1 2 3 4
14. Завршава пројекат који траје неколико дана	1 2 3 4
15. Тражи помоћ када му нису јасна правила или упутства	1 2 3 4
16. Покушава самостално да реши проблем пре него што потражи помоћ	1 2 3 4
17. Продуктивно самостално ради чак и док седи у близини других (тј. не обазире се на ствари које одвлаче пажњу)	1 2 3 4
18. Прави одговарајуће измене у задатку или материјалима да би задовољно своје потребе (нпр. преуређује радни сто да би добио више простора; помера се ка функционалнијем положају; проналази другачији прибор за писање)	1 2 3 4
19. Има добре самосталне радне навике и ефикасно користи време на часу	1 2 3 4
Резултат за понашање при решавању задатака/завршавање задатака	
Иницијали испитаника	

Позитивна интеракција	
1. На одговарајући начин реагује на социјалну интеракцију одрасле особе	1 2 3 4
2. На одговарајући начин реагује на социјалну интеракцију вршњака	1 2 3 4
3. Чека на ред у групним активностима.....	1 2 3 4
4. Ради/игра се у групи без ометања игре или рада других	1 2 3 4
5. Показује самосталност у друштвеном учествовању (тј. не прибија се уз друге)	1 2 3 4
6. Слуша/обраћа пажњу док други у групи говоре	1 2 3 4
7. Дели материјале без подсећања да то уради.....	1 2 3 4
8. Тражи дозволу да користи предмете или материјале које користи неко други	1 2 3 4
9. Чека на ред да говори	1 2 3 4
10. На одговарајући начин покреће разговор	1 2 3 4
11. Задржава главну тему разговора без обзира на неколико дигресија током разговора	1 2 3 4
12. Нуди помоћ другој особи	1 2 3 4
13. Мења јачину и тон гласа тако да то одговара контексту	1 2 3 4
14. Даје позитивне коментаре о вршњацима (нпр. о успешном раду)	1 2 3 4
15. На одговарајући начин завршава разговор.....	1 2 3 4
16. Преговара о придруживању текућој игри или групној активности	1 2 3 4
17. Сарађује с другим ученицима на свим аспектима активности са више корака, усмерене ка одређеном циљу	1 2 3 4
18. Покреће теме од интереса за друге	1 2 3 4
19. Слуша друге и даје допринос сопственим ставовима	1 2 3 4
20. Преговара о једноставним плановима/одлукама и прави компромисе с другима	1 2 3 4
Резултат за позитивну интеракцију	
Иницијали испитаника	

Кључ оцена за извршавање активности

1: Не извршава **2:** Делимично извршава **3:** Недоследно извршава **4:** Доследно извршава

III ДЕО Извршавање активности Когнитивни/бихејвиорални задаци (наставак)

Регулисање опонашања	
1. Показује одговарајуће уздржавање у односу на самостимулацију (уздржава се од ударања главе, лепршања рукама)	1 2 3 4
2. Прихвата неочекиване промене рутине	1 2 3 4
3. Уздржава се од провоцирања других	1 2 3 4
4. Користи неагресивне речи и радње	1 2 3 4
5. Одржава контролу понашања у великим групама ученика (нпр. кантина, окупљања)	1 2 3 4
6. Слуша конструктивну критику а да се не раздражи	1 2 3 4
7. Користи речи пре него физичке радње да реагује када га други провоцирају или када је љут на друге	1 2 3 4
8. Тражи помоћ од одраслих, уколико му је потребна, када доживљава сукоб с вршњацима, а посебно сукобе који укључују насиље	1 2 3 4
9. Конструктивно реагује на задиркивање/решава ситуацију када га неко задиркује	1 2 3 4
10. Контролише фрустрацију када доживи потешкоће са школским задацима/активностима	1 2 3 4
11. Показује здрав разум у речима и радњама које се тичу насилника, банди или непознатих особа	1 2 3 4
12. Адекватно, самостално решава уобичајене сукобе или проблеме с вршњацима и не тражи помоћ од учитеља	1 2 3 4
Резултат за регулисање понашања	
Иницијали испитаника	

Свест о личној нези	
- Оценити ставке на основу показане свести да је потребна нека радња	
- Уколико ученик физички не може да обавља активност, оценити „1“ осим уколико он сам не пита друге да изврше потребну радњу, у којем случају оценити „2“.	
1. Брише лице/браду када је то потребно	1 2 3 4
2. Пере и суши руке након употребе тоалета	1 2 3 4
3. Облачи се пре изласка из купатила или преграде	1 2 3 4
4. Бира купатило за одговарајући пол, проверава да би видео да ли је купатило/преграда заузета пре него што уђе	1 2 3 4
5. Дува/брише нос	1 2 3 4
6. Затвара врата купатила/кабине да би имао приватност	1 2 3 4
7. Брише се након употребе тоалета	1 2 3 4
8. Сређује одећу ако је то потребно (нпр. стара се да је закопчан рајсферилус панталона, да је сукња спуштена)	1 2 3 4
9. Покрива уста и нос руком или марамицом када кашље или кија	1 2 3 4
10. Четка, чешља или сређује косу ако је то потребно ...	1 2 3 4
Резултат за свест о личној нези	
Иницијали испитаника	

Безбедност	
1. Не ставља у уста предмете који нису безбедни ..	1 2 3 4
2. Пријављује болест/повреду одраслој особи	1 2 3 4
3. Показује опрез око електричних утикача, грлића сијалица и опреме	1 2 3 4
4. Показује одговарајући опрез у ситуацијама када је могуће да падне (нпр. степенице, пењање на мобилијар за играње, клађење на столицама)....	1 2 3 4
5. Показује одговарајући опрез око врућих ствари, укључујући температуру воде	1 2 3 4
6. Препознаје опасне просторе и ситуације и у складу с тим прилагођава понашање (нпр. сломљено стакло).....	1 2 3 4
7. Реагује на хитне сигнале започињањем установљене рутине	1 2 3 4
8. Уочава незгоду или хитну ситуацију и пријављује је учитељу или одраслој особи	1 2 3 4
9. Показује опрез према непознатим особама које одговорна одрасла особа није означила као „посетиоце“ (нпр. чини се да схвата како та особа потенцијално може нашкодити)	1 2 3 4
10. Проверава безбедност пре него што пређе саобраћајницу чак и када је у пратњи друге особе (нпр. гледа/слуша пре него што пређе пут).....	1 2 3 4
Резултат за безбедност	
Иницијали испитаника	

Кључ оцена за извршавање активности	
1: Не извршава	2: Делимично извршава
3: Недоследно извршава	4: Доследно извршава

Име ученика: _____

Датум: _____

Контролна листа прилагођавања

Упутства: Евидентирати прилагођавања која ученик рутински користи да би извршавао функционалне активности током дана у школи. Уколико нису наведена одређена прилагођавања која ученик користи, или уколико желите да унесете додатне детаље, користите редове у одговарајућем делу (коментари/описи).

Активности свакодневног живота

☐ портикла	☐ храњење на сонду	☐ модификована одећа: материјал, дизајн
☐ прилагођени судови / прибор	☐ катетеризација	☐ помоћ при облачењу
☐ посебна шоља	☐ распоред одласка у тоалет	☐ остало (описати испод)
☐ сламчица	☐ коришћење пелена	
☐ измењена / посебна храна		

Коментари / описи:

Просторни распоред

☐ успостављање посебног простора са стране	☐ знакови или обележја	☐ прилагођено купатило
☐ модификован распоред унутар учионице	☐ лифт	☐ прилагођено школско двориште
☐ модификован заједнички простор	☐ механички пењач уз степенице	☐ остало (описати испод)
☐ модификован ходник	☐ рампе	

Коментари / описи:

Бихејвиорално

☐ формални програм управљања понашањем	☐ модификација правила	☐ коришћење појачања
☐ специјалне рутине / одговорности	☐ посебно постављање у реду	☐ посебан начин седења
☐ различите технике груписања ученика	☐ више повратних информација или праћење	☐ модификације транзиције
	☐ продужено време за извршавање активности	☐ -промене положаја
		☐ остало (описати испод)

Коментари / описи:

Рад у учионици

☐ прилагођен прибор за писање	☐ модификован папир за писање	☐ држач за књигу / папир
☐ лупе	☐ прилагођене маказе	☐ прилагођене играчке
☐ прилагођене радне површине	☐ прилагођени манипулативни материјал	☐ остало (описати испод)

Коментари / описи:

Контролна листа прилагођавања (наставак)

Когнитивно

☐ прилагођени образовни план	☐ модификована облик евалуације	☐ коришћење свезака или спискова
☐ прилагођен / модификован материјал	☐ мултисензорни приступ	☐ укључивање вршњака
☐ прилагођена очекивања / циљеви	☐ промена корака или редоследа активности	☐ остало (описати испод)
☐ додатно понављање или вежбање	☐ продужено време	
☐ модификована упутства		

Коментари / описи:

Комуникација

☐ систем сигнала	☐ штапићи за рачунар који се користе устима (mouthstick)	☐ микрофон
☐ комуникацијска табла	☐ штапићи за рачунар који се покрећу главом (headwand)	☐ преводилац
☐ књига за комуникацију	☐ изборни програм	☐ Брајево писмо
☐ говорни апарат	☐ слушна помагала	☐ друго (описати испод)

Коментари / описи:

Рачунар

☐ специјализовани софтвер	☐ модификовани хардвер/тастатура	☐ контроле у окружењу
☐ склопке	☐ дигитрон	☐ друго (описати испод)

Коментари / описи:

Седење/покретљивост/превоз

☐ штап	☐ столица/ систем за позиционирање	☐ посебно опремљено возило
☐ штаке	☐ помоћна средства уа седење	☐ седиште у колима
☐ ходалица	☐ јастук	☐ прилагођени аутобус / комби
☐ ручна инвалидска колица	☐ додаци за инвалидска колица	☐ друго (описати испод)
☐ електрична колица	☐ ортозе	
☐ колица	☐ протезе	

Коментари / описи:

Остала прилагођавања

- помоћ један на један
- програм помоћи вршњака

Коментари / описи:

CanChild Centre for Childhood Disability Research
Institute for Applied Health Sciences, McMaster University,
1400 Main Street West, Room 408, Hamilton, ON, Canada L8S 1C7
Tel: 905-525-9140 ext. 27850 Fax: 905-524-0069
E-mail: canchild@mcmaster.ca Website: www.canchild.ca

GMFCS – E & R

Gross Motor Function Classification System

Rozšířený a upravený

GMFCS - E & R © 2007 CanChild Centre for Childhood Disability Research, McMaster University
Robert Palisano, Peter Rosenbaum, Doreen Bartlett, Michael Livingston

GMFCS © 1997 CanChild Centre for Childhood Disability Research, McMaster University
Robert Palisano, Peter Rosenbaum, Stephen Walter, Dianne Russell, Ellen Wood, Barbara Galuppi
(Reference: Dev Med Child Neurol 1997;39:214-223)

Překlad: MUDr. Josef Kraus, CSc.; spolupráce: MUDr. Alena Schejbalová, PhD a Prim. MUDr. Vladimír Trenčianský
josef.kraus@lfmotol.cuni.cz

ÚVOD A POKYNY PRO UŽIVATELE

Gross Motor Function Classification System (GMFCS – systém klasifikace hrubé motoriky) pro dětskou mozkovou obrnu spočívá v hodnocení samostatné hybnosti s důrazem na sed, přesun a lokomoci. Při definici pěti-stupňového klasifikačního systému bylo hlavním požadavkem, aby rozdíly mezi stupni byly smysluplné pro každodenní život. Proto rozlišení spíše spočívá v míře funkčního omezení, v potřebě lokomočních prostředků (jako jsou chodítka, berle nebo hole) nebo v potřebě vozíku, a v mnohem menší míře ve kvalitě pohybu. Rozdíl mezi stupněm 1 a 2 není tak výrazný jako rozdíl mezi druhými stupni; to platí zejména pro děti mladší dvou let.

Rozšířené GMFCS (2007) obsahuje navíc věkovou skupinu mládeže od 12 do 18 let a zdůrazňuje pojetí tkvící v Mezinárodní klasifikaci funkčních schopností, disability a zdraví WHO (MKF; ICF). Doporučujeme uživatelům, aby měli na paměti možné působení faktorů **prostředí** i **osobnosti**. Mohou totiž ovlivňovat jak to, co lze u dětí a mládeže pozorovat, tak i co lze zaznamenat. GMFCS se soustřeďuje na určení, který stupeň nejlépe představuje **momentální možnosti a omezení hrubé motoriky jedince**. Důraz je na běžné činnosti doma, ve škole a společenském styku (tj., co dělá); spíše než na to, co může udělat, pokud je v nejlepší formě (schopnost). Je proto důležité klasifikovat skutečný **výkon** hrubé motoriky a nezahmovat názor na kvalitu pohybu nebo na prognózu zlepšení.

Jednotlivé stupně charakterizuje určitý způsob lokomoce, který je příznačný pro pohybovou činnost po 6. roku věku. Popis funkčních možností a omezení v každé věkové skupině je široký a nesnaží se popsat všechny stránky funkcí jedince. Například dítě s hemiparezou, které nemůže lézt po rukou a po kolenou, ale jinak splňuje popis stupně I (tj. může se přitáhnout do stoje a jít) bude klasifikováno stupněm I. Škála je pořadová bez záměru, aby odstupy mezi stupni byly rovnoměrné nebo aby děti a mládež s dětskou mozkovou obrnou byly rovnoměrně rozděleny mezi všech pět stupňů. Vypsání souhrn rozdílů mezi sousedními páry jednotlivých stupňů pomáhá určit stupeň, který se nejvíce podobá momentální funkci hrubé motoriky jedince.

Uznáváme, že projevy funkcí hrubé motoriky mají věkovou závislost, zejména v kojeneckém věku a raném dětství. Popisy každého stupně jsou proto rozdělené do pěti věkových skupin. U dětí s prematuritou je navíc třeba do věku 2 let použít jejich korigovaný věk. Popisy pro věkové skupiny 6 až 12 a 12 až 18 let berou v úvahu možný vliv faktorů prostředí (tj. vzdálenosti ve škole a společenském styku) a faktory osobnosti (tj. spotřebu energie a společenské preference) na způsob lokomoce.

Je snaha zdůraznit spíše možnosti než omezení. V základním principu: funkce hrubé motoriky jedince, který může provést činnost popsanou v určitém stupni, bude pravděpodobně klasifikována v tomto nebo ve vyšším funkčním stupni; naproti tomu funkce hrubé motoriky jedince, který není schopen činnosti na určitém stupni, bude klasifikována pod tímto stupněm.

FUNKČNÍ DEFINICE

Podpažní chodítka se stabilizací - lokomoční prostředek, který stabilizuje pánev a trup. Jedinec je postaven do chodítka druhou osobou.

Lokomoční prostředek s rukojetí či madly - hole, berle, zadní a přední chodítka bez stabilizace trupu při chůzi.

Pohybová asistence - druhá osoba manuálně pomáhající jedinci při pohybu.

Elektrický vozík - jedinec aktivně kontroluje joystick nebo elektrický spínač, což mu umožní nezávislou lokomoci. Základem pro lokomoci může být vozík, skútr nebo jiný typ pomůcky s pohonem.

Mechanický vozík poháněný vlastní silou - jedinec aktivně používá paže a ruce nebo nohy k pohonu kol a k pohybu.

Přesun – doprovodná osoba manuálně tlačí pomůcku mobility (tj. sedačku, skládací kočárek, nebo dětský kočárek) k pohybu jedince z jednoho místa na druhé.

Chůze - pokud není jinak specifikovaná, znamená chůzi bez pohybové asistence od jiné osoby a bez použití lokomočních prostředků s madly, nicméně nošení ortéz (tj. ortéz i dlah) je možné.

Vozík - míní se tím jakýkoliv typ pomůcky s koly umožňující pohyb (skládací kočárek, mechanický vozík, elektrický vozík)

OBECNÁ CHARAKTERISTIKA PRO KAŽDÝ STUPEŇ

STUPEŇ I	-	chodí bez omezení
STUPEŇ II	-	chodí bez omezení
STUPEŇ III	-	chodí s lokomočními prostředky
STUPEŇ IV	-	samostatná lokomoce je omezená, může využívat elektrický vozík
STUPEŇ V	-	transport s mechanickým vozíkem

ROZDÍLY MEZI JEDNOTLIVÝMI STUPNI

Rozdíly mezi stupněm I a stupněm II - Oproti dětem a mládeži se stupněm I jsou jedinci se stupněm II omezení v chůzi na delší vzdálenost a v udržování rovnováhy; při začátku nácvičku chůze mohou potřebovat lokomoční prostředky; při přesunu na delší vzdálenost v exteriéru a ve společenském styku mohou používat vozík; při chůzi do schodů a se schodů se potřebují přidržet zábradlí; nemohou běhat a skákat.

Rozdíly mezi stupněm II a stupněm III - Děti a mládež se stupněm II mají schopnost chodit bez lokomočních prostředků po 4. roku věku (třebaže se občas mohou rozhodnout je použít). Děti a mládež se stupněm III potřebují lokomoční prostředky k chůzi v interiéru a používají vozík v exteriéru i ve společenském styku.

Rozdíly mezi stupněm III a stupněm IV - Děti a mládež se stupněm III samostatně sedí nebo vyžadují jen minimální vnější oporu k sezení. Jsou mnohem nezávislejší při přesunu vestoje. Chodí s lokomočními prostředky. Děti a mládež se stupněm IV sedí (obvykle s oporou), ale nezávislá lokomoce je velmi omezená. U dětí a mládeže se stupněm IV přichází v úvahu přesun na mechanickém vozíku nebo použití elektrického vozíku.

Rozdíl mezi stupněm IV a stupněm V - Děti a mládež se stupněm V mají těžce omezenou základní antigravitační kontrolu vzpřímeného držení hlavy a trupu. Vyžadují rozsáhlé využití pomocné technologie a pohybové asistence. Samostatná lokomoce je možná jen u osob, které se naučí ovládat elektrický vozík.

Gross Motor Function Classification System – Expanded and Revised (GMFCS – E & R)

PŘED DRUHÝMI NAROZENINAMI

STUPEŇ I: Dítě se dostane do sedu a zpět, sedí na podlaze a volné ruce manipulují s předměty. Leze po ruce a kolenou, přitáhne se do stoje a dělá kroky s přidržením se nábytku. Začíná chodit mezi 18. měsícem a 2. rokem věku, bez potřeby jakýchkoliv lokomočních prostředků.

STUPEŇ II: Dítě se udrží v sedu na podlaze, ale potřebuje oporu rukou k udržení rovnováhy. Plazí se po břiše nebo leze po ruce a kolenou. Může se přitáhnout do stoje a dělá kroky s přidržením se nábytku.

STUPEŇ III: Dítě se udrží s bederní oporou v sedu na podlaze. Přetáčí se a plazí se po břiše dopředu.

STUPEŇ IV: Dítě má dobrou kontrolu hlavy, ale trup při sedu potřebuje oporu. Dítě se přetočí na záda a může se přetočit na břicho.

STUPEŇ V: Poškození hybnosti limituje volní kontrolu pohybu. V poloze na břiše a v sedu neudrží vzpřímenou posturu hlavy a trupu. Vyžaduje asistenci při přetočení.

MEZI 2. a 4. NAROZENINAMI

STUPEŇ I: Dítě sedí na podlaze a volnými rukama manipuluje s předměty. Dostane se do sedu i do stoje a zpět bez asistence dospělého. V lokomoci preferuje chůzi bez potřeby jakýchkoliv lokomočních prostředků.

STUPEŇ II: Dítě sedí na podlaze, ale může mít potíže s udržením rovnováhy při uvolnění obou rukou k manipulaci s předměty. Do sedu a zpět se dostane bez dopomoci dospělého. U stabilní opory se přitáhne do stoje. Leze po ruce a kolenou se střídáním nohou, obchází s přidržením se nábytku a chodí. V lokomoci preferuje chůzi s pomůckami.

STUPEŇ III: Obvykle sedí na podlaze ve „W“ (sed mezi fletovanými a dovnitř rotovanými kyčlemi a koleny). K posazení může vyžadovat asistenci dospělého. Hlavní lokomocí je plazení po břiše nebo lezení po ruce a kolenou (často bez střídání). U stabilní opory se může přitáhnout do stoje a přejít krátkou vzdálenost. V interiéru může s lokomočními prostředky chodit na krátkou vzdálenost, a potřebuje asistenci dospělého k úpravě směru a k obratu.

STUPEŇ IV: Posazeno sedí, ale bez pomoci rukou neudrží posturu ani rovnováhu. Většina potřebuje pomůcky pro sezení a stoj. K lokomoci na krátkou vzdálenost (v místnosti) slouží přetáčení, plazení po břiše, lezení po ruce, kolenou, bez střídání nohou.

STUPEŇ V: Poškození hybnosti omezuje volní kontrolu pohybu a schopnost udržet vzpřímenou posturu hlavy a trupu. Všechny oblasti hybných funkcí jsou limitované. Funkční limity sedu a stoje nelze plně kompenzovat použitím pomůcek. Děti nemají nezávislou lokomoci a vyžadují transport. Některé děti dosáhnou samostatné lokomoce pomocí elektrických vozíků vybavených četnými pomůckami.

MEZI 4. a 6. NAROZENINAMI

STUPEŇ I: Dítě se posadí, sedí a postaví ze židle bez pomoci rukou. Postaví se ze země i z židle bez potřeby přidržení. Chodí v interiéru, exteriéru i do schodů. Objevuje se schopnost běhu a skoku.

STUPEŇ II: Dítě sedí na židli a s oběma rukama volně manipuluje s předměty. Postaví se ze země i židle do stoje, ale často potřebuje stabilní oporu k odražení nebo přitažení rukama. V interiéru chodí bez jakýchkoliv lokomočních prostředků a v exteriéru chodí po rovném povrchu na krátkou vzdálenost. S přidržením zábradlí chodí do schodů, ale nemůže běhat ani skákat.

STUPEŇ III: Sedí na běžné židli, ale může potřebovat oporu pánve a trupu k zajištění největší možné funkčnosti horních končetin. Posadí se a vstane ze židle s využitím stabilní opory k odražení nebo k přitažení rukama. Chodí s lokomočními prostředky na rovném povrchu a do schodů s asistencí dospělého. Při přesunu na delší vzdálenost nebo v exteriéru na nerovném terénu většinou vyžaduje transport.

STUPEŇ IV: Sedí na židli, ale potřebuje pomůcky pro sed k zajištění kontroly trupu a největší možné funkce rukou. Posadí se a vstane ze židle s asistencí dospělého nebo u stabilní opory s odražením nebo s přitažením rukama. Při nejlepším může jít na krátkou vzdálenost s chodítkem a s dohledem dospělého, ale má obtíže s otočkou a udržením rovnováhy na nerovném povrchu. Na veřejnosti se pohybuje transportem. Může dosáhnout samostatné mobility pomocí elektrického vozíku.

STUPEŇ V: Poškození hybnosti omezuje volní kontrolu pohybu a schopnost udržet vzpřímenou posturu hlavy a trupu. Všechny oblasti hybných funkcí jsou limitované. Funkční limity sedu a stoje nelze plně kompenzovat použitím pomůcek. Děti nemají nezávislou lokomoci a vyžadují transport. Některé děti dosáhnou samostatné lokomoce pomocí elektrických vozíků s rozsáhlými úpravami.

MEZI 6. a 12. NAROZENINAMI

STUPEŇ I: Samostatně chodí doma, ve škole, v exteriéru a při společenském styku. Může vyjít na obrubník nebo sejít z něho bez dopomoci a chodí do schodů a ze schodů bez přidržení zábradlí. Zvládá dovednosti hrubé motoriky jako běh a skok, ale rychlost, rovnováha a koordinace jsou omezené. Může se účastnit pohybové aktivity a sportu podle vlastní volby a v závislosti na faktorech prostředí.

STUPEŇ II: Chodí ve většině prostředí. Avšak může pociťovat obtíže při chůzi na delší vzdálenost a na nerovném a šikmém povrchu, při chůzi v davu, stísněném prostoru nebo při nošení předmětů. Chodí do schodů a ze schodů s přidržením zábradlí nebo s pohybovou asistencí, pokud zábradlí chybí. V exteriéru a při společenském styku může chodit s pohybovou asistencí, lokomočními prostředky nebo při pohybu na delší vzdálenost může používat vozík. Při nejlepším má jen minimální schopnost běžet a skákat. Omezení v činnostech hrubé motoriky může vyžadovat úpravy k umožnění participace na pohybové aktivitě a ve sportu.

STUPEŇ III: Při použití lokomočních prostředků chodí ve většině interiéru. Pro udržení v sedu může potřebovat zapnout pás ke stabilizaci pánve a rovnováhy. Postavení ze sedu nebo z lehu vyžaduje pohybovou asistenci od druhé osoby nebo oporu pevného předmětu. Při pohybu na delší vzdálenost používá některý typ vozíku. Může chodit do schodů a ze schodů s přidržením zábradlí a se supervizí nebo s pohybovou asistencí. Omezení v chůzi mohou vyžadovat určitá přizpůsobení, která umožní participaci na pohybové aktivitě a ve sportu; včetně využití mechanických nebo elektrických vozíků.

STUPEŇ IV: K lokomoci většinou využívá pohybovou asistenci nebo elektrický vozík. Pro většinu přesunů potřebuje úpravu sedáku ke stabilizaci pánve i trupu a pohybovou asistenci. Doma se pohybuje po zemi (přetočením, plazením, lezením), ujde krátkou vzdálenost s pohybovou asistencí nebo používá elektrický vozík. Doma nebo ve škole může po pasivním postavení použít podpažní chodítko se stabilizací. Ve škole, v exteriéru nebo při společenském stylu je transportován mechanickým vozíkem nebo používá elektrický vozík. Omezení v lokomoci nutně vyžadují úpravy k umožnění participace v pohybové aktivitě a ve sportu; včetně využití pohybové asistence a/nebo elektrických vozíků.

STUPEŇ V: Děti jsou transportovány s mechanickým vozíkem při všech příležitostech. Mají omezenou možnost udržet vzpřímeně hlavu a trup i kontrolovat hybnost paží a dolních končetin. Pro zlepšení pozice hlavy, sedu, stoje a lokomoce se používají různé pomůcky. Ale všechna omezení jimi nelze vždy plně kompenzovat. Transfer vyžaduje úplnou pohybovou asistenci dospělou osobou. Na krátkou vzdálenost doma se děti mohou pohybovat po zemi nebo mohou být přeneseny dospělým. Mohou dosáhnout samostatně lokomoce při použití elektrických vozíků s rozsáhlými úpravami sedáku tak i přístupových cest. Limity v lokomoci vyžadují úpravy k umožnění participace na pohybové aktivitě a sportu; včetně pohybové asistence a použití elektrických vozíků.

MEZI 12. a 18. NAROZENINAMI

STUPEŇ I: Samostatně chodí doma, ve škole, v exteriéru a při společenském styku. Může vyjít na obrubník nebo sejít z něho bez dopomoci a chodí do schodů a ze schodů bez přidržení zábradlí. Zvládá dovednosti hrubé motoriky jako běh a skok, ale rychlost, rovnováha a koordinace jsou omezené. Může se účastnit pohybové aktivity a sportu podle vlastní volby a v závislosti na faktorech prostředí.

STUPEŇ II: Chodí ve většině prostředí. Avšak výběr hybnosti ovlivňují faktory prostředí (jako je nerovný terén, svah, dlouhá vzdálenost, časová tíseň, počasí, přijetí mezi vrstevníky a osobní preference). Ve škole nebo v práci může pro větší jistotu chodit s lokomočními prostředky. V exteriéru a při společenském styku může při pohybu na delší vzdálenost používat vozík. Chodí do schodů a ze schodů s přidržením zábradlí nebo s pohybovou asistencí, pokud zábradlí chybí. Omezení v činnostech hrubé motoriky může vyžadovat úpravy k umožnění participace na pohybové aktivitě a ve sportu.

STUPEŇ III: Jsou schopni chodit při použití lokomočních prostředků. Při porovnání s jedinci druhých stupňů se dokáže mládež se stupněm III pohybovat různými způsoby lokomoce v závislosti na fyzických možnostech, faktorech prostředí i faktorech osobních. Pro udržení v sedu mohou potřebovat zapnout pás ke stabilizaci pánve a rovnováhy. Postavení ze sedu nebo z lehu vyžaduje pohybovou asistenci od druhé osoby nebo oporu pevného předmětu. Ve škole se mohou při použití mechanického nebo elektrického vozíku samostatně pohybovat. V exteriéru a při společenském styku používají k přesunu mechanický nebo elektrický vozík. Mohou chodit do schodů a ze schodů s přidržením zábradlí a se supervizí nebo s pohybovou asistencí. Omezení v chůzi mohou vyžadovat určitá přizpůsobení, která umožní participaci na pohybové aktivitě a ve sportu; včetně využití mechanických nebo elektrických vozíků.

STUPEŇ IV: Používají vozík ve většině příležitostí. Vyžadují úpravu sedáku pro stabilizaci pánve a trupu. K transferu potřebují pohybovou asistenci jedné nebo dvou osob. Udrží se ve stoje a tím usnadní vzpřímený přesun. V interiéru mohou ujit krátkou vzdálenost s pohybovou asistencí, využít vozík nebo po pasivním postavení použít podpažní chodítko. Fyzicky jsou schopni ovládat elektrický vozík. Pokud není elektrický vozík přiměřený nebo dostupný je adolescent transportován v mechanickém vozíku. Omezení v lokomoci nutně vyžadují úpravy k umožnění participace v pohybové aktivitě a ve sportu; včetně využití pohybové asistence a/nebo elektrických vozíků.

STUPEŇ V: Adolescenti jsou transportováni mechanickým vozíkem při všech příležitostech. Mají omezenou možnost udržet vzpřímeně hlavu a trup i kontrolovat hybnost paží a dolních končetin. Pro zlepšení pozice hlavy, sedu, stoje a lokomoce se používají různé pomůcky. Ale všechna omezení jimi nelze vždy plně kompenzovat. Transfer vyžaduje pohybovou asistenci jedné nebo dvou osob nebo použití mechanických zvedáků. Mohou dosáhnout samostatně lokomoce při použití elektrických vozíků s rozsáhlými úpravami sedáku tak i přístupových cest. Omezení v lokomoci vyžadují úpravy k umožnění participace na pohybové aktivitě a sportu; včetně pohybové asistence a použití elektrických vozíků.

CanChild Centre for Childhood Disability Research
Institute for Applied Health Sciences, McMaster University,
1400 Main Street West, Room 408, Hamilton, ON, Canada L8S 1C7
Tel: 905-525-9140 ext. 27850 Fax: 905-524-0069
E-mail: canchild@mcmaster.ca Website: www.canchild.ca

GMFCS – E & R

Sistem klasifikacije grubih motoričkih funkcija

Proširena i izmenjena verzija

GMFCS - E & R © 2007 *CanChild* Centre for Childhood Disability Research, McMaster University
Robert Palisano, Peter Rosenbaum, Doreen Bartlett, Michael Livingston

GMFCS © 1997 *CanChild* Centre for Childhood Disability Research, McMaster University
Robert Palisano, Peter Rosenbaum, Stephe Walter, Dianne Russell, Ellen Wood, Barbara Galuppi
(Reference: Dev Med Child Neurol 1997;39:214-223)

Prevod na srpski jezik (2013): Milena Milićević (milenaadresa@gmail.com),
Jasmina Stojanović (jasmina.stojanovic10@gmail.com)

UVOD I UPUTSTVA ZA PRIMENU

Sistem klasifikacije grubih motoričkih funkcija (The Gross Motor Function Classification System – GMFCS) za cerebralnu paralizu se zasniva na voljno iniciranim pokretima sa posebnim naglaskom na sedenju, transferima i sposobnosti kretanja. Prilikom definisanja pet nivoa Sistema klasifikacije, naš primarni kriterijum je bio da razlike u motoričkim funkcijama između nivoa moraju da budu svrsishodne u svakodnevnom životu. Razlike se zasnivaju na funkcionalnim ograničenjima, potrebi za ručnim pomagalicama za kretanje (kao što su hodalice, štake ili štapovi) ili za invalidskim kolicima, a u mnogo manjoj meri na kvalitetu pokreta. Razlike između Nivoa I i Nivoa II nisu toliko izražene kao razlike između ostalih nivoa, posebno kod dece uzrasta do dve godine.

Proširena GMFCS verzija (2007) uključuje uzrasnu grupu za mlade od 12 do 18 godina i naglašava koncepte svojstvene Međunarodnoj klasifikaciji funkcionisanja, ometenosti i zdravlja Svetske zdravstvene organizacije (ICF). Savetujemo korisnicima da budu svesni uticaja koji **sredinski** i **lični** faktori mogu da imaju na ono šta je kod dece i omladine primećeno ili prijavljeno da rade. Fokus je na određivanju nivoa koji najbolje predstavlja **sadašnje sposobnosti i ograničenja grube motoričke funkcije deteta ili mlade osobe**. U GMFCS, naglasak je na uobičajnom **postignuću** u kući, školi i u okruženju zajednice (npr. šta rade), a ne na onome za šta se zna da mogu da urade u svom najboljem izdanju (mogućnost). Zbog toga je važno da se klasifikuje na osnovu sadašnjeg učinka u oblasti grube motoričke funkcije i da se ne uključuju mišljenja o kvalitetu pokreta ili prognoze poboljšanja.

Naslov svakog nivoa predstavlja način kretanja najkarakterističniji na uzrastu nakon šeste godine života. Opisi funkcionalnih sposobnosti i ograničenja za svaku uzrasnu grupu su široki i njihova namena nije da se pruži opis svih aspekata funkcionisanja svakog pojedinačnog deteta, odnosno mlade osobe. Na primer, dete sa hemiplegijom koje nije u stanju da puzi na svojim rukama i kolenima, ali osim toga odgovara opisu Nivoa I (npr. može da se pridigne u stojeći položaj i da hoda), biće klasifikovano kao Nivo I. Skala je ordinalna, bez namere da se razmak između nivoa smatra jednakim ili da su deca i mladi sa cerebralnom paralizom ravnomerno raspoređeni po ovih pet nivoa. Kratak pregled razlika između svakog para nivoa je dat kako bi se pomoglo u utvrđivanju nivoa koji je najpribližniji sadašnjem grubom motoričkom funkcionisanju deteta ili mlade osobe.

Svesni smo da ispoljavanja grubih motoričkih funkcija zavise od uzrasta, naročito tokom perioda odojčeta i ranog detinjstva. Za svaki nivo su obezbeđeni odvojeni opisi za različite uzrasne grupe. Decu ispod dve godine starosti treba posmatrati prema korigovanom uzrastu ukoliko su prevremeno rođena. Opisi za uzrasne grupe od šest do 12 godina i od 12 do 18 godina starosti odražavaju potencijalni uticaj sredinskih faktora (npr. razdaljine u školi i zajednici) i ličnih faktora (npr. energetske potrebe i socijalne preferencije) na načine kretanja.

Poseban trud je uložen da se naglase sposobnosti pre nego ograničenja. Na ovaj način, kao opšti princip, grube motoričke funkcije dece i mladih koji su u stanju da vrše funkcije opisane u bilo kom određenom nivou verovatno će biti klasifikovane na tom ili iznad tog nivoa; nasuprot tome, grube motoričke funkcije dece i mladih koji ne mogu da obavljaju funkcije date za određeni nivo verovatno će biti klasifikovane ispod tog nivoa.

OPERACIONALNE DEFINICIJE

Hodalica koja pruža podršku telu – Pomagalo za kretanje pruža podršku u predelu karlice i trupa. Druga osoba fizički pozicionira dete ili mladu osobu u hodalici.

Pomagalo za kretanje koje se drži rukom – Štapovi, štake i anteriorno ili posteriorno postavljene hodalice koje ne pridržavaju trup tokom hodanja.

Fizička pomoć – Druga osoba fizički pomaže detetu ili mladoj osobi da se kreće.

Pomagalo za kretanje na električni pogon – Dete ili mlada osoba aktivno koristi džojstik ili električni prekidač koji omogućava nezavisno kretanje. Osnova mogu da budu invalidska kolica, skuter ili bilo koji drugi tip pomagala za kretanje na električni pogon.

Samostalno manuelno pokretanje invalidskih kolica – Dete ili mlada osoba aktivnim pokretima (rukama i šakama) ili nogama pokreće točkove i kreće se.

Prevoženje – Druga osoba manuelno pokreće pomagalo za kretanje (npr. invalidska kolica, dubak ili dečija kolica) kako bi se dete ili mlada osoba premestila sa jednog mesta na drugo.

Hoda – Ukoliko nije drugačije navedeno, označava da nema fizičke pomoći druge osobe ili da se ne koristi nijedno pomagalo za kretanje koje se drži rukom. Može da se koristi ortoza (npr. korset ili udlaga).

Pomagalo za kretanje sa točkovima – Odnosi se na bilo koju vrstu pomagala sa točkovima koja omogućavaju kretanje (npr. dubak, manuelna invalidska kolica ili električna invalidska kolica).

OPŠTI NASLOVI ZA SVAKI NIVO

NIVO I	–	Hoda bez ograničenja
NIVO II	–	Hoda sa ograničenjima
NIVO III	–	Hoda koristeći pomagalo za kretanje koje se drži rukom
NIVO IV	–	Samostalno kretanje je ograničeno; može da koristi pomagala za kretanje na električni pogon
NIVO V	–	Prevozi se invalidskim kolicima koja pokreće druga osoba

RAZLIKE IZMEĐU NIVOVA

Razlike između Nivoa I i II – U poređenju sa decom i mladim osobama na Nivou I, deca i mladi na Nivou II imaju ograničenja u hodanju na duge staze i održavanju ravnoteže; može im biti potrebno pomagalo za kretanje koje se drži rukom kada počinju da hodaju; mogu da koriste pomagala za kretanje sa točkovima prilikom prelazanja dužih razdaljina na otvorenom i u zajednici; neophodno im je da se pridržavaju za ogradu kad se penju uz stepenice i kada silaze; takođe, nisu toliko sposobni za trčanje i skakanje.

Razlike između Nivoa II i III – Deca i mladi na Nivou II su u stanju da hodaju bez pomagala za kretanje koje se drži rukom nakon četvrte godine (iako oni mogu da izaberu da ih koriste povremeno). Deci i mladima na Nivou III je potrebno pomagalo za kretanje koje se drži rukom da bi hodali u zatvorenom prostoru i koriste pomagalo za kretanje sa točkovima na otvorenom i u zajednici.

Razlike između Nivoa III i IV – Deca i mladi na Nivou III sede samostalno ili zahtevaju ne više od delimične spoljašnje potpore pri sedenju, imaju više nezavisnosti u transferima pri stajanju, a hodaju sa pomagalom za kretanje koje se drži rukom. Deca i mladi na Nivou IV funkcionišu u sedećem položaju (uglavnom uz podršku), ali je samostalna mobilnost ograničena. Deca i mladi na Nivou IV imaju veće šanse da budu prevoženi u invalidskim kolicima na manuelni pogon ili da koriste električna invalidska kolica.

Razlike između Nivoa IV i V – Deca i mladi na Nivou V imaju teška ograničenja u kontroli glave i trupa i zahtevaju široku primenu asistivne tehnologije i fizičke asistencije. Samostalno kretanje se postiže jedino ako dete ili mlada osoba može da nauči kako da upravlja električnim invalidskim kolicima.

*** **

Sistem klasifikacije grubih motoričkih funkcija – Proširena i izmenjena verzija

(Gross Motor Function Classification System – Expanded and Revised; GMFCS – E & R)

PRE DRUGOG ROĐENDANA

NIVO I: Deca dolaze u sedeći položaj i izlaze iz njega, sede na podu i ruke su im slobodne da manipulišu predmetima. Deca puze na rukama i kolenima, pridižu se u stojeći položaj i koračaju držeći se za nameštaj. Deca hodaju na uzrastu između 18 meseci i dve godine bez potrebe za bilo kakvim pomagalom za kretanje.

NIVO II: Deca održavaju sedeći položaj na podu ali ruke mogu da im budu neophodne da se potpomognu pri održavanju ravnoteže. Deca gmižu na stomaku ili puze na rukama i kolenima. Deca mogu da se pridižu u stojeći položaj i koračaju držeći se za nameštaj.

NIVO III: Deca održavaju sedeći položaj na podu ukoliko imaju potporu u donjem delu leđa. Deca se okreću i puze na stomaku.

NIVO IV: Deca imaju kontrolu glave ali je potpora za trup neophodna kako bi sedela na podu. Deca mogu da se okrenu u supinirani položaj i možda mogu da se okrenu u pronirani položaj.

NIVO V: Fizička oštećenja ograničavaju voljnu kontrolu pokreta. Deca nisu u stanju da održe antigravitacioni položaj glave i trupa u proniranom i u sedećem položaju. Deca je neophodna pomoć odraslog kako bi se okrenula.

IZMEĐU DRUGOG I ČETVRTOG ROĐENDANA

NIVO I: Deca sede na podu i ruke su im slobodne da manipulišu predmetima. Dolaženje u sedeći položaj na podu i izlaženje iz njega, kao i stajanje, izvršavaju se bez pomoći odrasle osobe. Deca hodaju, a to im je omiljeni način kretanja, bez potrebe za bilo kakvim pomagalom za kretanje.

NIVO II: Deca sede na podu ali mogu da imaju poteškoće sa održavanjem ravnoteže kada rukuju predmetima. Dolaženje u sedeći položaj i izlaženje iz njega se izvršavaju bez pomoći odrasle osobe. Deca se pridižu u stojeći položaj na stabilnoj podlozi. Deca puze na rukama i kolenima po recipročnom obrascu, kreću se držeći se za nameštaj i hodaju koristeći neko od pomagala za kretanje, a to su su im omiljeni načini kretanja.

NIVO III: Deca održavaju sedenje na podu najčešće u obliku "W-sedenja" (sedenje sa kolenima i kukovima u fleksiji i unutrašnjoj rotaciji) i mogu da zahtevaju pomoć odraslih kako bi zauzela sedeći položaj. Kao primarni način samoiniciranog kretanja, deca gmižu na stomaku ili puze na rukama i kolenima (uglavnom bez recipročnih pokreta nogama). Deca mogu da se pridižu u stojeći položaj na stabilnoj podlozi i da prelaze kraće razdaljine. Deca mogu da hodaju na malim relacijama u zatvorenom prostoru koristeći neko od pomagala za kretanje i pomoć odrasle osobe za upravljanje i okretanje.

NIVO IV: Deca sede na podu kada se postave, ali nisu u stanju da sede pravo niti da održe balans bez potpomaganja rukama. Deca često zahtevaju adaptiranu opremu za sedenje i stajanje. Samostalno prelaženje kratkih razdaljina (u sobi) se postiže okretanjem, gamizanjem na stomaku ili puzanjem na rukama i kolenima bez recipročnih pokreta nogama.

NIVO V: Fizička oštećenja ograničavaju voljnu kontrolu pokreta i sposobnost održavanja antigravitacionog položaja glave i trupa. Sva područja motoričke funkcije su ograničena. Funkcionalna ograničenja u sedenju i stajanju nisu u potpunosti kompenzovana kroz upotrebu adaptirane opreme i asistivne tehnologije. Na Nivou V, deca nemaju način da se samostalno kreću i prenošena su. Neka deca sama postižu da se kreću koristeći električna invalidska kolica sa velikim adaptacijama.

IZMEĐU ČETVRTOG I ŠESTOG ROĐENDANA

NIVO I: Deca sednu i ustanu sa stolice, sede na stolici bez potrebe da se potpomažu rukama. Deca ustaju iz sedećeg položaja sa poda i sa stolice bez potrebe da se pridržavaju za neki objekat. Deca hodaju u zatvorenom i otvorenom prostoru i penju se uz stepenice. Sposobnosti trčanja i skakanja su u nastajanju.

NIVO II: Deca sede na stolici i obe ruke su im slobodne da manipulišu predmetima. Deca se pridžuju u stojeći položaj iz sedećeg na podu i sedećeg na stolici, ali često zahtevaju stabilnu površinu od koje bi se odgurnula ili pridigla svojim rukama. Deca hodaju bez potrebe za bilo kakvim pomagalom za kretanje u zatvorenom prostoru i kraće relacije na ravnoj površini na otvorenom. Deca se penju uz stepenice držeći se za ogradu, ali nisu u stanju da trče ili skaču.

NIVO III: Deca sede na običnoj stolici, ali mogu zahtevati podršku u predelu karlice ili trupa kako bi se povećala funkcija ruku. Deca sednu i ustanu sa stolice koristeći stabilnu površinu da se odgurnu ili pridignu svojim rukama. Deca hodaju uz pomagalo za kretanje na ravnoj površini i penju se uz stepenice uz pomoć odrasle osobe. Deca se često prevoze kada se prelaze veće razdaljine ili na neravnom terenu na otvorenom.

NIVO IV: Deca sede na stolici, ali je potrebna adaptacija sedišta zbog kontrole trupa i kako bi se povećala funkcija ruku. Deca sednu i ustanu sa stolice uz pomoć odrasle osobe ili koristeći stabilnu površinu da se odgurnu ili pridignu svojim rukama. U najboljem slučaju, deca mogu da hodaju kraće relacije koristeći hodalicu i uz nadzor odrasle osobe, ali imaju poteškoće pri okretanju i održavanju ravnoteže na neravnim površinama. Deca su prevožena u zajednici. Deca mogu da postignu da se sama kreću koristeći električna invalidska kolica.

NIVO V: Fizička oštećenja ograničavaju voljnu kontrolu pokreta i sposobnost održavanja antigravitacionog položaja glave i trupa. Sva područja motoričke funkcije su ograničena. Funkcionalna ograničenja u sedenju i stajanju nisu u potpunosti kompenzovana kroz upotrebu adaptirane opreme i asistivne tehnologije. Na Nivou V, deca nemaju način da se samostalno kreću i prenošena su. Neka deca sama postiču da se kreću koristeći električna invalidska kolica sa velikim adaptacijama.

IZMEĐU ŠESTOG I DVANAESTOG ROĐENDANA

NIVO I: Deca hodaju u kući, u školi, na otvorenom i u zajednici. Deca su u stanju da pređu preko ivičnjaka bez fizičke podrške i da hodaju uz i niz stepenice bez pridržavanja za ogradu. Deca obavljaju grube motoričke veštine, kao što su trčanje i skakanje, ali su brzina, ravnoteža i koordinacija ograničene. Deca mogu da učestvuju u fizičkim aktivnostima i sportu u zavisnosti od ličnih izbora i faktora sredine.

NIVO II: Deca hodaju u većini okruženja. Deca mogu imati poteškoće kada hodajući prelaze velike razdaljine i kada treba da održavaju ravnotežu na neravnom terenu, na usponima, kroz gužvu, u ograničenom prostoru ili kada nose predmete. Deca se penju uz stepenice i silaze niz njih držeći se za ogradu ili uz fizičku podršku ukoliko nema ograde. Na otvorenom i u zajednici, deca mogu da hodaju uz fizičku podršku, pomagalo za kretanje koje se drži rukom ili da koriste pomagalo za kretanje sa točkovima kada prelaze velike razdaljine. U najboljem slučaju, deca imaju samo minimalnu sposobnost da koriste grube motome veštine kao što su trčanje i skakanje. Ograničenja u izvršavanju grubih motoričkih veština mogu da zahtevaju adaptacije kako bi se omogućilo učestvovanje u fizičkim aktivnostima i sportu.

NIVO III: Deca hodaju koristeći pomagalo za kretanje koje se drži rukom u većini zatvorenih prostora. Dok sede, deci može da bude potreban sigurnosni pojas za pridržavanje u predelu karlice i održavanje ravnoteže. Prelaženje iz sedećeg ili iz ležećeg položaja u stojeći položaj zahteva fizičku podršku od strane druge osobe ili stabilnu površinu kao oslonac. Kada prelaze velike razdaljine, deca koriste neko od pomagala za kretanje sa točkovima. Uz nadzor ili fizičku pomoć, deca mogu da se penju uz stepenice ili da silaze niz njih držeći se za ogradu. Ograničenja u hodaњу mogu da zahtevaju adaptacije kako bi se omogućilo učestvovanje u fizičkim aktivnostima i sportu, uključujući samostalno pokretanje manuelnih invalidskih kolica ili korišćenje pomagala za kretanje na električni pogon.

NIVO IV: Deca se kreću na načine koji zahtevaju fizičku podršku ili pomagalo za kretanje na električni pogon u većini okruženja. Deca zahtevaju prilagodljivo sedišta za kontrolu trupa i karlice i fizičku podršku pri većini transfera. Kod kuće, deca se kreću po podu (okreću se, gmižu ili puze), kraće razdaljine prelaze hodajući uz fizičku pomoć ili koriste pomagalo za kretanje na električni pogon. Kada su pozicionirana, deca mogu da koriste hodalice koje pružaju podršku telu u kući ili u školi. U školi, na otvorenom ili u zajednici, deca su prevožena u manuelnim invalidskim kolicima ili koriste pomagalo za kretanje na električni pogon. Ograničenja u mobilnosti zahtevaju adaptacije kako bi se omogućilo učestvovanje u fizičkim aktivnostima i sportu, uključujući fizičku pomoć i/ili pomagalo za kretanje na električni pogon.

NIVO V: Deca su prevožena u manuelnim invalidskim kolicima u svim okruženjima. Deca imaju ograničenu sposobnost održavanja antigravitacionog položaja glave i trupa i kontrolisanja pokreta ruku i nogu. Asistivne tehnologije se koriste da se poboljšaju držanje glave, sedenje, stajanje i/ili mobilnost, ali ograničenja nisu u potpunosti kompenzovana kroz upotrebu opreme. Transferi zahtevaju potpunu fizičku pomoć odrasle osobe. Kod kuće, deca mogu da pređu kraća rastojanja na podu ili može da ih nosi odrasla osoba. Deca mogu da dostignu da se sama kreću koristeći električna invalidska kolica sa velikim adaptacijama za sedenje i sa kontrolnim pristupom. Ograničenja u mobilnosti zahtevaju adaptacije kako bi se omogućilo učestvovanje u fizičkim aktivnostima i sportu, uključujući fizičku pomoć i korišćenje pomagala za kretanje na električni pogon.

IZMEĐU DVANAESTOG I OSAMNAESTOG ROĐENDANA

NIVO I: Mladi hodaju u kući, u školi, na otvorenom i u zajednici. Mladi su u stanju da pređu preko ivičnjaka bez fizičke podrške i da hodaju uz i niz stepenice bez pridržavanja za ogradu. Mladi obavljaju grube motoričke veštine, kao što su trčanje i skakanje, ali su brzina, ravnoteža i koordinacija ograničene. Mladi mogu da učestvuju u fizičkim aktivnostima i sportu u zavisnosti od ličnih izbora i faktora sredine.

NIVO II: Mladi hodaju u većini okruženja. Sredinski faktori (kao što su neravan teren, uspon, velike razdaljine, vremenski zahtevi, vremenske prilike i prihvaćenost od strane vršnjaka) i lične preferencije utiču na odabir kretanja. U školi ili na poslu, mladi mogu da hodaju koristeći pomagalo za kretanje koje se drži rukom zbog sigurnosti. Na otvorenom i u zajednici, mladi koriste pomagalo za kretanje sa točkovima kada prelaze velike razdaljine. Mladi se penju uz stepenice i silaze niz njih držeći se za ogradu ili uz fizičku podršku ukoliko nema ograde. Ograničenja u izvršavanju grubih motoričkih veština mogu da zahtevaju adaptacije kako bi se omogućilo učestvovanje u fizičkim aktivnostima i sportu.

NIVO III: Mladi su u stanju da hodaju koristeći pomagalo za kretanje koje se drži rukom. U poređenju sa osobama na drugim nivoima, mladi na NIVOU III pokazuju više varijabilnosti u načinima kretanja zavisno od fizičke sposobnosti i sredinskih i ličnih faktora. Dok sede, mladima može da bude potreban sigurnosni pojas za pridržavanje u predelu karlice i održavanje ravnoteže. Prelaženje iz sedećeg ili iz ležećeg položaja u stojeći položaj zahteva fizičku podršku od strane druge osobe ili stabilnu površinu kao oslonac. U školi, mladi mogu da se kreću koristeći manuelna invalidska kolica samostalno ili pomagalo za kretanje na električni pogon. Na otvorenom ili u zajednici, mladi su prevoženi u invalidskim kolicima ili koriste pomagalo za kretanje na električni pogon. Uz nadzor ili fizičku pomoć, mladi mogu da se penju uz stepenice ili da silaze niz njih držeći se za ogradu. Ograničenja u hodanju mogu da zahtevaju adaptacije kako bi se omogućilo učestvovanje u fizičkim aktivnostima i sportu, uključujući samostalno pokretanje manuelnih invalidskih kolica ili korišćenje pomagala za kretanje na električni pogon.

NIVO IV: Mladi koriste pomagala za kretanje sa točkovima u većini okruženja. Mladi zahtevaju prilagodljivo sedište za kontrolu trupa i karlice. Fizička podrška jedne ili dve osobe je potrebna pri većini transfera. Mladi mogu da nose svoju težinu na nogama kako bi pomogli pri transferima u stojećem položaju. U zatvorenom prostoru, mladi mogu da pređu manje razdaljine hodajući uz fizičku podršku, mogu da koriste pomagala za kretanje sa točkovima, ili kada su pozicionirani, mladi mogu da koriste hodalice koje pružaju podršku telu. Mladi su fizički sposobni da upravljaju električnim invalidskim kolicima. Kada korišćenje električnih invalidskih kolica nije moguće ili nije dostupno, mladi su prevoženi u manuelnim invalidskim kolicima. Ograničenja u mobilnosti zahtevaju adaptacije kako bi se omogućilo učestvovanje u fizičkim aktivnostima i sportu, uključujući fizičku pomoć i/ili pomagalo za kretanje na električni pogon.

NIVO V: Mladi su prevoženi u manuelnim invalidskim kolicima u svim okruženjima. Mladi imaju ograničenu sposobnost održavanja antigravitacionog položaja glave i trupa i kontrolisanja pokreta ruku i nogu. Asistivne tehnologije se koriste da se poboljšaju držanje glave, sedenje, stajanje i mobilnost, ali ograničenja nisu u potpunosti kompenzovana kroz upotrebu opreme. Transferi zahtevaju fizičku pomoć jedne ili dve odrasle osobe ili upotrebu mehaničke dizalice. Mladi mogu da dostignu da se sami kreću koristeći električna invalidska kolica sa velikim adaptacijama za sedenje i sa kontrolnim pristupom. Ograničenja u mobilnosti zahtevaju adaptacije kako bi se omogućilo učestvovanje u fizičkim aktivnostima i sportu, uključujući fizičku pomoć i korišćenje pomagala za kretanje na električni pogon.

Information for users

The Manual Ability Classification System (MACS) describes how children with cerebral palsy (CP) use their hands to handle objects in daily activities. MACS describes five levels. The levels are based on the children's self-initiated ability to handle objects and their need for assistance or adaptation to perform manual activities in everyday life. The MACS brochure also describes differences between adjacent levels to make it easier to determine which level best corresponds with the child's ability to handle objects.

The objects referred to are those that are relevant and age-appropriate for the children, used when they perform tasks such as eating, dressing, playing, drawing or writing. It is objects that are within the children's personal space that is referred to, as opposed to objects that are beyond their reach. Objects used in advanced activities that require special skills, such as playing an instrument are not included in this considerations.

When establishing a child's MACS level, choose the level that best describes the child's overall usual performance, in the home, school or community setting. The child's motivation and cognitive ability also affect the ability to handle objects and accordingly influence the MACS level. In order to obtain knowledge about how a child handles various everyday objects it is necessary to ask someone who knows the child well. MACS is intended to classify what the children usually do, not their best possible performance in a specific test situation.

MACS is a functional description that can be used in a way that is complementary to the diagnosis of cerebral palsy and its subtypes. MACS assesses the children's overall ability to handle everyday objects, not the function of each hand separately. MACS does not take into account differences in function between the two hands; rather, it addresses how the children handle age-appropriate objects. MACS does not intend to explain the underlying reasons for impaired manual abilities.

MACS can be used for children aged 4–18 years, but certain concepts must be placed in relation to the child's age. Naturally there is a difference in which objects a four-year old should be able to handle, compared with a teenager. The same applies to independence—a young child needs more help and supervision than an older child.

MACS spans the entire spectrum of functional limitations found among children with cerebral palsy and covers all sub-diagnoses. Certain sub-diagnoses can be found at all MACS levels, such as bilateral CP, while others are found at fewer levels, such as unilateral CP. Level I includes children with minor limitations, while children with severe functional limitations will usually be found at levels IV and V. If typically developed children were to be classified according to MACS, however, a level "0" would be needed.

Moreover, each level includes children with relatively varied function. It is unlikely that MACS is sensitive to changes after an intervention; in all probability, MACS levels are stable over time.

The five levels in MACS form an ordinal scale, which means that the levels are 'ordered' but differences between levels are not necessarily equal, nor are children with cerebral palsy equally distributed across the five levels.

E-mail: ann-christin.ellason@ki.se; www.macs.nu

Ellason AC, Krumiinde Sundholm L, Røedding B, Beckung E, Amer M, Ohrvall AM, Rosenbaum P. The Manual Ability Classification System (MACS) for children with cerebral palsy: scale development and evidence of validity and reliability. *Developmental Medicine and Child Neurology* 2006 48:548-554

Manual Ability Classification System for Children with Cerebral Palsy 4-18 years

MACS classifies how children with cerebral palsy use their hands to handle objects in daily activities.

- ▲ MACS describes how children usually use their hands to handle objects in the home, school, and community settings (what they do), rather than what is known to be their best capacity.
- ▲ In order to obtain knowledge about how a child handles various everyday objects, it is necessary to ask someone who knows the child well, rather than through a specific test.
- ▲ The objects the child handles should be considered from an age-related perspective.
- ▲ MACS classify a child's overall ability to handle objects, not each hand separately.

MACS

What do you need to know to use MACS?

The child's ability to handle objects in important daily activities, for example during play and leisure, eating and dressing.

In which situation is the child independent and to what extent do they need support and adaptation?

- I. Handles objects easily and successfully.** At most, limitations in the ease of performing manual tasks requiring speed and accuracy. However, any limitations in manual abilities do not restrict independence in daily activities.
- II. Handles most objects but with somewhat reduced quality and/or speed of achievement.** Certain activities may be avoided or be achieved with some difficulty; alternative ways of performance might be used but manual abilities do not usually restrict independence in daily activities.
- III. Handles objects with difficulty; needs help to prepare and/or modify activities.** The performance is slow and achieved with limited success regarding quality and quantity. Activities are performed independently if they have been set up or adapted.
- IV. Handles a limited selection of easily managed objects in adapted situations.** Performs parts of activities with effort and with limited success. Requires continuous support and assistance and/or adapted equipment, for even partial achievement of the activity.
- V. Does not handle objects and has severely limited ability to perform even simple actions.** Requires total assistance.

Distinctions between Levels I and II

Children in Level I may have limitations in handling very small, heavy or fragile objects which demand detailed fine motor control, or efficient coordination between hands. Limitations may also involve performance in new and unfamiliar situations. Children in Level II perform almost the same activities as children in Level I but the quality of performance is decreased, or the performance is slower. Functional differences between hands can limit effectiveness of performance. Children in Level II commonly try to simplify handling of objects, for example by using a surface for support instead of handling objects with both hands.

Distinctions between Levels II and III

Children in Level II handle most objects, although slowly or with reduced quality of performance. Children in Level III commonly need help to prepare the activity and/or require adjustments to be made to the environment since their ability to reach or handle objects is limited. They cannot perform certain activities and their degree of independence is related to the supportiveness of the environmental context.

Distinctions between Levels III and IV

Children in Level III can perform selected activities if the situation is prearranged and if they get supervision and plenty of time. Children in Level IV need continuous help during the activity and can at best participate meaningfully in only parts of an activity.

Distinctions between Levels IV and V

Children in Level IV perform part of an activity, however, they need help continuously. Children in Level V might at best participate with a simple movement in special situations, e.g. by pushing a button or occasionally hold undemanding objects.

Informacije za korisnike

Sistem klasifikacije manualnih sposobnosti (MACS) opisuje načine rukovanja predmetima dece sa cerebralnom paralizom u aktivnostima svakodnevnog života. MACS opisuje pet nivoa. Nivoi se temelje na detetovoj sposobnosti rukovanja predmetima i potrebom za pomoć ili adaptacijom kako bi izvelo zadatke u svakodnevnom životu. Brošura o MACS-u opisuje razlike između nivoa kako bismo mogli lakše odrediti onaj koji najbolje opisuje detetove mogućnosti rukovanja predmetima.

Radi se o predmetima koji su važni i prikladni za detetov uzrast, koji se koriste za hranjenje, oblačenje, igranje, crtanje ili pisanje. Ti predmeti se nalaze u detetovoj blizini, ali mu nisu nedohvat ruke. Predmeti koji se koriste u naprednim aktivnostima i zahtevaju posebne veštine, kao što je sviranje instrumenata, ovdje nisu uključeni.

Pri određivanju detetovog MACS nivoa, odaberite nivo koji najbolje predstavlja detetovo uobičajeno izvođenje kod kuće, u školi i zajednici. Detetova motivacija i kognitivna sposobnost utiču na sposobnost rukovanja predmetima i u skladu s tim na MACS nivo. Kako bismo dobili uvid u detetove mogućnosti rukovanja predmetima, potrebno je ispitati nekoga ko poznaje dete veoma dobro. MACS klasifikuje detetovo uobičajeno izvođenje, a ne najbolje izvođenje u pripremljenoj testnoj situaciji.

MACS je funkcionalan opis koji se može koristiti kao pomoć pri dijagnostikovanju cerebralne paralize i njenih podtipova. MACS procenjuje detetovu sposobnost rukovanja svakodnevnim predmetima, ali ne i funkciju svake ruke posebno kao ni kvalitet, na primer, hvata. MACS ne uzima u obzir funkcionalne razlike između pojedinih šaka, nego procenjuje kako deca rukuju predmetima u skladu sa svojim uzrastom. MACS ne objašnjava uzroke oštećene manualne sposobnosti.

MACS se može upotrebiti za decu uzrasta od 4 do 18 godina, ali interpretacija stepena mora biti u skladu sa detetovim uzrastom. Naravno da deca od četiri godine različito koriste predmete u odnosu na tinejdžere. Isto se odnosi i na samostalnost – mlađem detetu je potrebna pomoć i nadzor nego starijem.

MACS obuhvata ceo spektar funkcionalnih ograničenja dece s cerebralnom paralizom i svih njenih podtipova. Neki podtipovi cerebralne paralize se mogu primetiti na svim MACS nivoima kao što je bilateralna cerebralna paraliza, dok se neki oblici nalaze na samo nekim nivoima kao što je unilateralna cerebralna paraliza. Nivo I obuhvata decu s manjim ograničenjima, dok će se deca sa težim funkcionalnim ograničenjima najčešće naći u IV i V nivou. Ako bi se deca bez poteškoća u razvoju klasifikovala po MACS-u, bilo bi potrebno dodati nivo 0.

Nadalje, svaki nivo obuhvata decu sa relativno različitim mogućnostima. Nije vrlo verovatno da će se nivo MACS-a promeniti nakon intervencije, najverovatnije, MACS nivoi ostaju stabilni tokom vremena. Pet nivoa MACS-a čine ordinalnu skalu, što znači da su nivoi „poredani“, ali razlike među nivoima nisu obavezno jednake kao što ni deca s cerebralnom paralizom nisu jednako raspodeljena kroz pet nivoa.

Prevođ:

Špela Golubović, defektolog; Saneta Slavković, defektolog; Sandra Starović, prof. engleskog jezika

Eliason AC, Krumlinde Sundholm L, Rossblad B, Beckung E, Amer M, Öhrvall AM, Rosenbaum P. The Manual Ability Classification System (MACS) for children with cerebral palsy: scale development and evidence of validity and reliability. *Developmental Medicine and Child Neurology* 2008; 48:548-554

Manual Ability Classification System for Children with Cerebral Palsy

Sistem klasifikacije manualnih sposobnosti kod dece sa cerebralnom paralizom

4-18 godina

MACS klasifikuje načine na koje deca s cerebralnom paralizom rukuju predmetima pri svakodnevnim aktivnostima

- MACS opisuje kako deca uobičajeno rukuju predmetima kod kuća, u školi i zajednici, ne opisuje njihovo najbolje izvođenje
- Kako bismo dobili uvid u detetove mogućnosti rukovanja predmetima, neophodno je pitati nekoga ko poznaje dete veoma dobro, a ne sprovoditi specifične testove i ispitivanja.
- Predmeti kojima dete rukuje se trebaju posmatrati s obzirom na detetov uzrast.
- MACS klasifikuje detetovu ukupnu sposobnost rukovanja predmetima, ne svaku ruku posebno .

MACS

Šta treba da znate kako biste koristili MACS?

Delotvornu sposobnost korišćenja predmeta u važnim svakodnevnim aktivnostima, npr. tokom igre ili odmora, hranjenja ili oblačenja.

U kojoj je situaciji dete nezavisno i do kog nivoa mu je potrebna podrška i adaptacija?

- I. Koristi predmete lako i uspešno. Ograničenja se mogu uočiti samo pri izvođenju manuelnih zadataka koji zahtevaju brzinu i tačnost. Ipak, bilo kakva ograničenja u manuelnim sposobnostima ne ograničavaju nezavisnost u aktivnostima svakodnevnog života.
- II. Koristi većinu predmeta, ali sa nešto smanjenim kvalitetom i/ili brzinom uspešnosti. Određene aktivnosti se mogu izbegavati ili mogu biti izvedene sa ponekim poteškoćama; mogu se koristiti alternativni načini izvođenja, ali manuelna sposobnost obično ne ograničava samostalnost pri svakodnevnim aktivnostima.
- III. Koristi predmete s poteškoćama; potrebna je pomoć pri pripremi i/ili adaptaciji aktivnosti. Izvođenje je sporo i rezultira ograničenim uspehom s obzirom na kvalitet i kvantitet. Potrebna je kontinuirana podrška i pomoć i/ili prilagođena oprema, čak i za delimično uspešnu aktivnost.
- IV. Koristi ograničen izbor jednostavnih predmeta u prilagođenim situacijama. Izvodi delove aktivnosti uz napor i sa ograničenim uspehom. Potrebna je stalna podrška i pomoć i/ili prilagođena oprema, čak i za polovično uspešno izvođenje aktivnosti.
- V. Ne koristi predmete i ima teško ograničenu sposobnost izvođenja čak i jednostavnih aktivnosti. Potrebna je stalna pomoć.

Razlike između I i II nivoa

I nivo - deca mogu imati ograničenja pri korišćenju veoma malih, teških ili krhkih predmeta koji zahtevaju preciznu i finu motornu kontrolu ili uspešnu koordinaciju ruku. Ograničenja takođe mogu uključivati izvođenje u novim i nepoznatim situacijama. II nivo - deca izvode gotove iste aktivnosti kao i deca u I stepenu, ali je kvalitet izvođenja manji ili je samo izvođenje sporije. Funkcionalne razlike među šakama mogu ograničavati uspešnije predmeta. Na II nivou deca redovno pokušavaju da pojednostave korišćenje predmeta, npr. korišćenjem podloge kao podrške umesto korišćenja predmeta s obe šake.

Razlike između II i III nivoa

II nivo - deca koriste većinu predmeta, iako sporije ili sa redukovanim kvalitetom izvođenja, a na III nivou redovno je potrebna pomoć u pripremi aktivnosti i/ili su potrebna prilagođavanja okoline zbog ograničene sposobnosti u dohvatanju ili korišćenju predmeta. Ne mogu izvesti određene aktivnosti i njihov nivo nezavisnosti je povezan sa podrškom okoline.

Razlike između III i IV nivoa

Deca u III stepenu mogu izvesti odabrane aktivnosti ako je situacija ranije pripremljena, ako ih neko nadzire i imaju dosta vremena za izvođenje. Deca na IV nivou je potrebna kontinuirana pomoć tokom aktivnosti, a njihov najveći domet je značajno učestvovanje u delovima aktivnosti.

Razlike između IV i V nivoa

Na IV nivou deca izvode delove aktivnosti, međutim, potrebna im je stalna pomoć. Deca na V nivou, u najboljem slučaju, mogu učestvovati s jednostavnim pokretima u posebnim situacijama, npr. pritiskanjem ili povremenim pridržavanjem laganih predmeta.

PEDAGOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY

Katedra Speciální pedagogiky

M. D. Rettigové 4, 116 39 Praha 1 ff. 221 900 279

Potvrzujeme, že Mgr. Marija Zulié, studentka doktorského studia na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, je řešitelkou výzkumného projektu podporovaného Grantovou Agenturou UK v oboru sociálních věd ” Sociální participace dětí s mozkovou obrnou v základních školách v České republice”.

Naše pracoviště — katedra speciální pedagogiky - poskytuje řešitelce odborné zázemí a je odborným garantem jejího šetření.

Doporučujeme proto osloveným poradenským zařízením, aby s řešitelkou komunikovaly v zájmu nalezení cílových skupin v terénu pedagogické praxe.

V Praze 29.9.2016 doc.PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D. školitelka zást.vedoucí KspPg PedF UK

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Vanda Hájková'.

UNIVERZITA KARLOVA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
katedra speciální pedagogiky
Magdalény Rettigové 4
116 39 1(1)

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Потврђујемо да је мр Марија Зулић, студенткиња докторских студија на Педагошком факултету Карловог универзитета у Прагу (Чешка република), главни реализатор истраживачког пројекта „Предиктори социјалне партиципације деце са церебралном парализом у основним школама у Чешкој републици и Републици Србији“, подржаног од стране Грантове агенције Карловог универзитета у области друштвених наука.

Наше одељење – Катедра за специјалну едукацију – обезбеђује докторанткињи мр Марији Зулић стручну основу и гарантује за њен истраживачки рад.

Стога, препоручујемо ословљеној институцији (интерресорној комисији, предшколској установи, школи, невладиној организацији, итд.) комуникацију са главном реализаторком пројекта у смеру проналажења циљне групе на терену педагошке праксе.

У Прагу, 22.09.2017.

doc.PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D.

супервизор

заменик шефа Катедре специјалне
педагогије,

Педагошки факултет, Карлов универзитет

UNIVERZITA KARLOVA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

katedra speciální pedagogiky

Magdalény Rettigové 4

116 39 Praha 1 (1)

Projekt: SOCIÁLNÍ PARTICIPACE DĚTÍ S MOZKOVOU OBRNOU
V ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH V ČR

V Praze 30.9.2016

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

dovolujeme si Vás touto cestou požádat o spolupráci v rámci projektu „Prediktory sociální participace dětí s mozkovou obrnou v běžných a speciálních základních školách v ČR”.

Projekt je zaměřen na sledování žáků s mozkovou obrnou ve základních školách v celé České republice. Pro realizaci projektu je potřebné, aby pracovníci, kteří učí a dobře znají žáka s mozkovou obrnou (dále jen MO), tj. učitelé, speciální pedagogové, pedagogičtí asistenti, mohli příležitostně sledovat chování žáka v průběhu hodin ve třídě, na školním hřišti nebo v průběhu přestávky, při použití sanitárního zázemí, při pohybu mezi vyučovacími hodinami a během pohybu ve školní jídelně a pomohli vyplnit dotazník, který zobrazuje jeho fungování ve škole. V rámci šetření bude potřebné vycházet i ze školní dokumentace žáka a prostřednictvím pedagogů oslovit rodiče žáka.

Získané údaje ze školní dokumentace a informace získané ze strany pedagogů budou využity výhradně pro účely projektu s dodržением anonymity všech účastníků šetření. Účast školy v projektu je dobrovolná. Účastníci projektu mohou z této studie kdykoliv odstoupit.

Výsledky výzkumu poskytnou detailní pohled na fungování dětí a mladistvých s mozkovou obrnou v základních školách v ČR. Mohou být také využity pro přípravu směrnic aj.koncepčních dokumentů pro oblast vzdělávání dětí a mladistvých s mozkovou obrnou a pro prohloubení jejich sociální participace v České republice. Tento nástroj může pomoci učitelům pochopit možnosti a potřeby žáků s MO a umožnit jim tímto způsobem podpořit další rozvoj dítěte.

Výsledky výzkumné studie si můžete, v případě Vašeho zájmu, vyžádat přímo od hlavní řešitelky výzkumu, doktorandky PedF UK Marije Zulié na podzim 2017, kdy již budou k dispozici po zpracování. Pokud máte další dotazy, prosím, kontaktujte nás na níže uvedeném mailu nebo telefonním čísle.

Se srdečným pozdravem,

Mgr. Marija Zulić
hlavní řešitel

Pedagogická fakulta UK
M.Rettigové 4
1 16 39 Praha 1
email: marijazulic@gmail.com
tel. +420 792 235 115

Informovaný souhlas ředitele (ředitelky) školy:

doc.PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D.
školitel

Pedagogická fakulta
M.Rettigové 4
1 16 39 Praha I
email: vanda.hajkova@pedf.cuni.cz
tel. +420 221 900 279

Souhlasím s identifikací školy _____ ve výzkumné zprávě a v publikacích výzkumné studie.

V _____ dne _____ 2016

Podpis ředitele: _____

Пројекат:

ПРЕДИКТОРИ СОЦИЈАЛНЕ ПАРТИЦИПАЦИЈЕ ДЕЦЕ СА ЦЕРЕБРАЛНОМ ПАРАЛИЗОМ У ОСНОВНИМ ШКОЛАМА У ЧЕШКОЈ И СРБИЈИ

У Прагу, 22. 9. 2017.

Поштована дијекторка, поштовани директоре,

овом приликом желимо да вас замолимо за сарадњу у истраживачком пројекту „Предиктори социјалне партиципације деце са церебралном парализом у основним школама у Чешкој и Србији“, који је подржан од стране Педагошког факултета Карловог универзитета у Прагу.

Пројекат се односи на посматрање ученика са церебралном парализом (у наставку ЦП) у основним школама широм Чешке републике и Републике Србије. За његову реализацију је потребно да учитељи (наставници, дефектолози, педагошки асистенти) који добро познају дете са ЦП, попуне упитник који се односи на свакодневне школске неакадемске активности ученика: у току наставе у учионици, током одмора, на школском игралишту, при кретању између учионица и у школској трпезарији. За потребе истраживања је неопходна сагласност родитеља / законских старатеља а могу да буду потребни и подаци из школске документације ученика.

Добијени подаци о ученику из школске документације као и информације од наставника ће се користити искључиво за потребе пројекта, **поштујући анонимност свих учесника у истраживању**. Учешће школе у пројекту је добровољно. Учесници пројекта се могу повући из ове студије у било ком тренутку.

Резултати истраживања ће нам пружити детаљан опис функционицања деце са ЦП у основним школама у Србији и Чешкој. Такође ови резултати се могу користити за креирање смерница и концептуалних докумената у области образовања деце и младих са ЦП у циљу унапређења њихове социјалне партиципације у ове две земље. Овај упитник може да помогне наставницима да разумеју могућности и потребе ученика са ЦП као и да им омогући подршку у његовом даљем развоју.

Ако сте заинтересовани за резултате истраживања, можете их директно тражити од главног реализатора пројекта Марије Зулић, докторанткиње Педагошког факултета Карловог универзитета у Прагу, у јесен 2018., када је планирано да буду доступни. Уколико имате додатна питања, слободно нас контактирајте путем доле наведених имејл адреса или бројева телефона.

Хвала унапред!

Срдачан поздрав

мр Марија Зулић
главни реализатор пројекта

Педагошки факултет, КУ
M.Rettigové 4
116 39 Праг 1
email: marijazulic@gmail.com
tel. +381603452386

doc.PaedDr. Vanda Hájková, Ph.D.
ментор

Pedagogická fakulta UK
M.Rettigové 4
116 39 Praha 1
email: vanda.hajkova@pedf.cuni.cz
tel. +420 221 900 279

Сагласност дијекторке / директора школе:

Сагласан сам да школа _____ учествује у пројекту и да се њен назив спомиње у извештајима пројекта и истраживачким радовима.

У _____, дана _____ 2017

Потпис директора: _____

**Projekt: SOCIÁLNÍ PARTICIPACE DĚTÍ S MOZKOVOU OBRNOU V
ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH V ČR
INFORMOVANÝ SOUHLAS RODIČŮ**

V Praze 30. 9. 2016

Vážený rodiče,

dovolujeme si vás touto cestou požádat o spolupráci ve výzkumném projektu „Prediktory sociální participace dětí s mozkovou obrnou v základních školách v ČR“ garantovaném Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy.

Projekt je zaměřen na sledování žáků s mozkovou obrnou (dále jen MO) v základních školách. Do projektu chceme zapojit také vašeho syna / vaši dceru a školu, kterou navštěvuje. Pro realizaci projektu je potřebné, aby pracovníci, kteří učí a dobře znají žáka s MO (učitelé, speciální pedagogové, pedagogičtí asistenti) mohli nahlédnout do jeho školní dokumentace a aby mohli příležitostně sledovat žáka s MO v průběhu hodin ve třídě, o přestávce, na školním hřišti, při použití sanitárního zázemí, při pohybu mezi vyučovacími hodinami a ve školní jídelně.

Získané údaje ze školní dokumentace a informace o žákovi s MO budou využity výhradně pro účely projektu s dodržением anonymity všech účastníků šetření.

Účast vašeho dítěte v projektu je samozřejmě zcela dobrovolná a nenahrazuje vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně. Můžeme však vašemu dítěti a jeho učiteli pomoci při zajištění speciálních vzdělávacích potřeb a při individualizovaném vyučování. Tento nástroj může pomoci učitelům pochopit možnosti a potřeby vašeho dítěte a umožnit jim sledovat jeho další rozvoj.

Výsledky výzkumu poskytnou detailní pohled na zapojení dětí a mladistvých s mozkovou obrnou v základních školách v ČR. Mohou být také využity pro přípravu směrnic aj. koncepčních dokumentů pro oblast vzdělávání dětí a mladistvých s mozkovou obrnou a pro prohloubení jejich sociální participace v České republice.

Pokud souhlasíte se zapojením vašeho dítěte do projektu, podepište, prosíme, přiložený souhlas a předejte ho třídnímu učiteli. V případě dalších dotazů kontaktujte Mgr. Mariju Zulić na emailovou adresu marij.azulic@gmail.com.

Předem vám děkujeme za pochopení.

Se srdečným pozdravem

Mg. Marija Zulić, řešitelka projektu

Byl/a jsem seznámen/a s podmínkami účasti mého syna / mé dcery v projektu „Sociální participace dětí s mozkovou obrnou v základních školách v ČR“ a souhlasím s tím, aby byl/a syn/dcera do projektu zapojen/a. Jméno a příjmení dítěte: _____

Třída: _____ Škola _____

V Dne _____

_____ podpis rodiče/ zák. zástupce žáka

PĚDAGOGICKÁ
FAKULTA
UNIVERZITA KARLOVA

Пројекат:

ПРЕДИКТОРИ СОЦИЈАЛНЕ ПАРТИЦИПАЦИЈЕ ДЕЦЕ СА ЦЕРЕБРАЛНОМ ПАРАЛИЗОМ У ОСНОВНИМ ШКОЛАМА У ЧЕШКОЈ И СРБИЈИ

САГЛАСНОСТ РОДИТЕЉА (ЗАКОНСКОГ СТАРАТЕЉА)

У Прагу, 22. 9. 2017.

Поштовани родитељи,

овом приликом желимо да вас замолимо за сарадњу у истраживачком пројекту „Предиктори социјалне партиципације деце са церебралном парализом у основним школама у Чешкој и Србији“, који је подржан од стране Педагошког факултета Карловог универзитета у Прагу.

Пројекат се односи на праћење ученика са церебралном парализом (у наставнку ЦП) у основним школама. У пројекат бисмо волели да укључимо вашег сина / вашу ћерку и школу коју ваше дете похађа. За његову реализацију је потребно да учитељи (наставници, дефектолози, педагошки асистенти) који добро познају ученика са ЦП, по потреби приступе школској документацији ученика и попуне упитник који се односи на њихова запажања везана за свакодневне неакадемске активности ученика у неколико ситуација: у току часова, током одмора, на школском игралишту, при кретању између школских часова и у школској трпезарији.

Добијени подаци о ученику из школске документације и упитника ће се користити искључиво за потребе пројекта, **поштујући анонимност свих учесника у истраживању.**

Учешће вашег детета у пројекту је наравно анонимно и није замена за педагошко-психолошко саветовање. Међутим, упознајући се са начином функционисања вашег детета у школи, можемо помоћи њему и његовом наставнику у пружању додатне подршке при индивидуализованој настави као и бољем разумевању могућности и потреба вашег детета при његовом даљем развоју.

Резултати истраживања ће пружити детаљан преглед партиципације деце са ЦП у основним школама у Србији и Чешкој. Такође се могу користити за креирање смерница и концептуалних докумената у области образовања деце и младих са ЦП као и за унапређење њихове социјалне партиципације у ове две земље.

Ако се слажете да ваше дете буде укључено у пројекат, молимо потпишите сагласност у наставку и предајте га разредном старешини. Уколико имате додатна питања, слободно контактирајте Марију Зулић на е-маил адресу: marijazulic@gmail.com.

Унапред се захваљујемо на разумевању

Срдчан поздрав

мр Марија Зулић
главни реализатор пројекта

Упознат/а сам са пројектом „Предиктори социјалне партиципације деце са церебралном парализом у основним школама у Чешкој и Србији“ и сагласан/на сам да мој син / моја ћерка буде укључен/а у пројекат.

Име и презиме детета: _____

Школа: _____

Разред и одељење: _____

У дана 2017.

Потпис родитеља / старатеља ученика

DOHODA O MLČENLIVOSTI S VÝZKUMNÝM ASISTENTEM

Název výzkumu: Prediktory sociální participace dětí s mozkovou obrnou v základních školách v České republice a Republice Srbsko

Já, _____ (jméno výzkumného asistenta), souhlasím s asistováním řešitelům výzkumu ve výzkumu GAUK č. 435216 s tím, že:

- (a) provedu rozhovor s rodičem či pedagogem žáka s mozkovou obrnou,
- (b) rozhovor doslova přepíši, a
- (c) odevzdám záznam rozhovoru i jeho doslovný přepis ve wordovském dokumentu v elektronické podobě řešitelům projektu.

Souhlasím se zachováním plné mlčenlivosti při plnění těchto úkolů. Konkrétně souhlasím s tím, že:

1. Zachovám mlčenlivost ohledně všech informací spojených s tímto výzkumem s tím, že o nich nebudu ani mluvit, ani je jakýmkoliv způsobem sdílet s nikým kromě řešitelů projektu (např. na disketách, USB, emailem či v přepsané podobě);
2. Zachovám v nejpřísnější tajnosti identitu rodiče či pedagoga, se kterým provedu rozhovor;
3. Nepořídím kopie výzkumných dat, tj. audio nahrávky rozhovoru nebo kopie jejího přepisu;
4. Uchovám všechna výzkumná data, tj. audio nahrávku rozhovoru a její přepis ve wordovském dokumentu, v bezpečí, aby nebyla přístupná nepověřeným osobám
5. Předám veškerá výzkumná data (tj. vyplněn nástroj, a souhlas rodičů) řešitelům projektu;
6. Zničím veškerá výzkumná data v jakékoliv formě či formátu poté, co odešlu údaje řešitelům projektu (např., vymažu tato data z hardwaru počítače).

Uved'te, prosím, kontaktní údaje:

Jméno výzkumného asistenta (tištěným písmem) _____

Podpis výzkumného asistenta

Datum

Jméno řešitele projektu (tištěným písmem) _____